

Peru-opas suomalaisille vaihto-opiskelijoille

Anu-Riikka Turunen, Ann-Christine Weck

Opinnäytetyö
Matkailun koulutusohjelma
2012

Matkailun koulutusohjelma

<p>Tekijä tai tekijät Anu-Riikka Turunen, Ann-Christine Weck</p>	<p>Ryhmä tai aloitusvuosi 2009</p>
<p>Opinnäytetyön nimi Peru-opas suomalaisille vaihto-opiskelijoille</p>	<p>Sivu- ja liitesivumäärä 31 + 57</p>
<p>Ohjaajat Annika Konttinen, Hannele Hillu-Kuitunen</p>	
<p>Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli tuottaa suomalaisille Peruun lähteville vaihto-opiskelijoille käytännöllinen ja informatiivinen opas.</p> <p>Työn kontekstina toimii vaihto-opiskelu, josta saa yleistietoa opiskelijavaihdosta sekä vaihto-opiskeluajan apurahoituksesta. Työn teoreettinen viitekehys käsittää kulttuurien välisiä eroja sekä pääkohtia kulttuurien välisestä viestinnästä.</p> <p>Työhön haastateltiin marraskuussa 2012 kolmea Perussa ollutta suomalaista vaihto-opiskelijaa sähköpostin välityksellä. Haastattelut tehtiin, jotta työhön saataisiin mukaan vaihto-opiskelijoiden hyödyllisiksi ja vastakohtaisesti vaikeiksi kokemia asioita. Haastattelutuloksista kävi ilmi muun muassa se, mistä haastateltavat hankkivat tietoa ennen opiskelijavaihtoon lähtöä sekä kokivatko he kulttuurishokin maahan saapuessaan.</p> <p>Peru eroaa maana Suomesta hyvin paljon niin kulttuurillisesti kuin yleisessä arkielämässäkin. Monipuolisia matkailukohteita omaava Peru on sekoitus arkeologisia aarteita, koskemattomia hiekkarantoja sekä trooppista viidakkoa.</p> <p>Opas jaettiin neljään osioon: yleistietoa Perusta, ennen matkaa, Perussa ja matkustelu Perussa, selkeyttämään opasta. Yleistietoa Perusta kappale kattaa tiiviisti Perun historian, tapakulttuurin sekä ruoka- ja baarikulttuurin. Apua viisumin hakemiseen, rokotuksiin ja matkavakuutuksen hankintaan löytyy ennen matkaa osiosta. Perussa osio sisältää tarpeellisia käytännön asioita, asunnon hankkimisesta vapaa-ajan toimintaan. Tietoa kohteista, kuten Chiclayo ja Iquitos sekä monista muista mielenkiintoisista matkakohteista löytyy matkailuosioista kuvien kera.</p>	
<p>Asiasanat Vaihto-opiskelu, opas, kulttuuri, kulttuurishokki, kulttuurienvälinen viestintä</p>	

Degree programme in Tourism

<p>Author or authors Anu-Riikka Turunen, Ann-Christine Weck</p>	<p>Group or year of entry 2009</p>
<p>The title of thesis Peru guide for Finnish exchange students</p>	<p>Number of pages and appendices 31 + 57</p>
<p>Supervisors Annika Konttinen, Hannele Hillu-Kuitunen</p>	
<p>The objective of this thesis was to produce a useful and informative guide for Finnish exchange students going to Peru.</p> <p>The conceptual framework of this study defines participation in an exchange student program. General information on student exchange and scholarships for exchange students is also presented. The theoretical framework of the study introduces cultural differences and the main aspects of intercultural communication.</p> <p>The methodological approach of the study was qualitative. The data for the study were collected by interviewing three Finnish exchange students who have conducted studies in Peru. The interviews were conducted in November 2012. The interviews revealed what the respondents had experienced as useful or difficult before and during their exchange period. The exchange students also discussed from where they had received information before departure and whether they had experienced a culture shock when they arrived in Peru.</p> <p>As a country Peru differs significantly from Finland, both culturally as in everyday life. Peru offers diverse destinations which represent a mix of archeological treasures, untouched white beaches and tropical jungle.</p> <p>For the sake of clarity, the guide was divided into four sections: basic information, before the trip, living in Peru and travelling in Peru. The basic information chapter covers e.g. the history of Peru as well as food and bar culture. Information on visa applications and vaccinations is found in the before the trip chapter. Living in Peru contains useful and practical information on properties and free time activities. Finally, information on destinations such as Chiclayo and Iquitos and many other interesting destinations is found in the travelling chapter.</p>	
<p>Key words Exchange student, guide, culture, culture shock, intercultural communication</p>	

Sisällys

1 Johdanto	1
2 Vaihto-opiskelu	3
3 Kulttuuri ja kulttuurierot.....	5
3.1 Kulttuurishokki	8
3.2 Kulttuurienvälinen viestintä	10
4 Projektin eteneminen.....	13
5 Kehittämistehtävän aineistonkeruu.....	17
5.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä	17
5.2 Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä	17
6 Haastattelutulokset.....	19
6.1 Ennen matkaa.....	19
6.2 Perussa	20
6.3 Matkustelu Perussa	24
6.4 Paluu Suomeen	24
7 Pohdinta.....	26
Lähteet.....	29
Liitteet	1
Liite 1. Peru-opas vaihto-opiskelijoille	1
Liite 2. Haastattelukysymykset.....	56

1 Johdanto

Peru maana eroaa Suomesta hyvin paljon, ja se onkin kiehtova ja erilainen maa verrattuna Suomeen. Peru-oppaan tarkoituksena on selventää käytännön asioita sekä auttaa vaihto-opiskelijan lähtöä niinkin erilaiseen maahan kuin Peru. Peru omaa valtavasti kulttuuria ja erittäin pitkän historian, mutta opinnäytetyössä painotetaan enemmän käytännön asioita. Opinnäytetyön produkti on vaihto-opiskelijoille suunnattu Peru-opas, jossa on pyritty tiivistämään tärkeimmät tiedot ja asiat kompaktiin oppaaseen.

Opinnäytetyön tavoitteena on luoda informatiivinen tietopaketti suomalaisille Peruun lähteville vaihto-opiskelijoille. Tässä opinnäytetyössä perehdytään niihin asioihin, joita vaihto-opiskelijoiksi lähtevät opiskelijat haluavat ja tarvitsevat tietää. Oppaassa käsitellyt aiheet ovat tärkeitä joko käytännössä, kuten asunnon etsiminen, tai huvin kannalta, kuten ostosten teko ja juhliminen. Peru omaa monipuolisen matkailuvetovoiman, joka haluttiin tuoda esille omana aihealueenaan oppaassa. Suomalaisille tuntemattomat erilaiset matkakohteet Perussa pyrittiin esittelemään pääkohdittain.

Idea opinnäytetyöhön lähti jo vuonna 2011 Perun Suomen suurlähetystön työntekijän ideasta. Kiinnostus maata kohtaan oli ja on edelleen hyvin voimakas molemmilla opinnäytetyöntekijöillä. Valintaan vaikutti myös se, että suomalaisille Peruun lähteville vaihto-opiskelijoille ei ole aiemmin tehty ajankohtaista ja yhtä kattavaa opasta. Aineistoa etsittiin kirjoista, Internetistä, aikaisemmista tutkimuksista sekä haastatteluista. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kolmea suomalaista Perussa ollutta vaihto-opiskelijaa.

Työ jakautuu varsinaiseen opinnäytetyöhön, jossa on teoriaosuus, kerrotaan projektin etenemisestä, haastattelut ja pohdinta. Teoriaosassa käsitellään kulttuurierot ja kulttuurishokki, jotka ovat tuttuja käsitteitä vaihtoon lähteville opiskelijoille. Myös kulttuurien välistä viestintää, yleistietoa vaihto-opiskelusta ja vaihto-opiskeluajan rahoitusta pyrittiin selventämään opinnäytetyön alussa. Produktin eteneminen luvussa hahmotetaan opinnäytetyön kulkua. Haastattelut jaettiin teemojen mukaan, joka helpottaa tulosten analyysia. Produkti löytyy opinnäytetyön liitteenä, joka on myös jaoteltu eri osioihin: yleistietoa Perusta, ennen matkaa, Perussa ja matkailu Perussa. Oppaan yleistietoa Perusta osiossa käsitellään muun muassa Perun historiaa sekä tapakulttuuria. Apua viisumin

hakemiseen, rokotuksiin sekä matkavakuutuksen hankintaan löytyy ennen matkaa osiosta. Perussa osio sisältää tarpeellisia käytännön asioita asunnon hankkimisesta vapaa-ajan elämään. Tietoa kohteista, kuten Chiclayo ja Iquitos sekä monista muista mielenkiintoisista matkakohteista löytyy matkailuosioista kuvien kera. Perusta löytyy paljon matkakohteita, muitakin kuin tunnettu Machu Picchu, jonka vuoksi oppaassa kerrotaan Perun eri matkailumahdollisuuksista.

2 Vaihto-opiskelu

Vaihto-opiskelulla tarkoitetaan opiskelua, jonka opiskelija suorittaa ulkomaisessa oppilaitoksessa. Opiskelun pituus ulkomailla vaihtelee muutamasta viikosta lukuvuoteen ja vaihto-opiskelemaan on mahdollista lähteä joko vaihto-ohjelman kautta, kuten Erasmus tai ISEP (International Student Exchange Program) tai omatoimisesti. Helpoin ja suosituin tapa lähteä ulkomaille opiskelujen aikana on osallistua vaihto-ohjelmaan. Kaiken ikäiset opiskelijat voivat lähteä opiskelijavaihtoon ulkomaille. (Maailmalle 2012a; Opintoluotsi 2012.)

Kun korkeakoulutasolla lähdetään opiskelijavaihtoon, suoritetaan osa kotimaisesta tutkinnosta vastaanottavassa korkeakoulussa. Ulkomailla ollessa opiskellaan muutamia kursseja tai opintokokonaisuuksia, jonka jälkeen palataan kotimaahan suorittamaan loput tutkinnosta. Ennen vaihtoon lähtöä tulee toteuttaa opintosuunnitelma, josta käy ilmi, mitä opintoja aikoo suorittaa vaihtojakson aikana. Yleensä vaihdossa suoritettut opinnot luetaan hyväksi suomalaiseen tutkintoon, mutta kotimaan korkeakoulu päättää lopullisesti opintojen vastaavuudesta vasta kun vaihto-opiskelija on palannut ulkomailta. (Maailmalle 2012b.)

Ennen vaihtoon lähtöä opiskelija saa apua käytännön asioihin muun muassa omalta sekä vastaanottavalta oppilaitokselta. Tietoa saa vaadittavista luvista, vakuutuksista sekä apua esimerkiksi asunnon hankkimiseen. Opiskelijavaihto-ohjelmista kiinnostuneet saavat lisätietoa oppilaitoksensa kansainvälisen asioiden yksiköstä tai koordinaattorilta. Myös esimerkiksi opinnäytetyöt vaihto-opiskelusta tai maasta, johon on lähdössä vaihtoon, ovat hyviä tiedonlähteitä käytännön asioihin. Esimerkiksi vuonna 2012 Laurean ammattikorkeakoulun opiskelija tekemä opinnäytetyö nimeltään Suomesta Peruun: Peru vaihtokohteena suomalaisen vaihto-opiskelijan silmin. (Koulutusnetti 2012; Maailmalle 2012b; Theseus 2012.)

Mutta kuinka vaihtokohde sitten valitaan? Vaihtokohteen valintaan vaikuttavat ainakin seuraavat tekijät; tarjolla olevat vaihtoehdot, kielitaito (kaikissa kohteissa englannilla ei pärjää), omaan opinto-ohjelmaan sopivien kurssien tarjonta, halu opiskella jotain sel-

laista, mihin Suomessa ei ole mahdollisuutta, vapaa-ajan mahdollisuudet ja harrastetointa sekä kiinnostus eri maihin ja alueisiin. (Maailmalle 2012b.)

Ennen opiskelijavaihtoon lähtöä, kannattaa laskea vaihtoajan kustannukset huolellisesti. On hyvä selvittää etukäteen, millainen maan ja alueen elintaso on, sillä ne vaihtelevat maittain. Suurissa kaupungeissa eläminen ja asuminen ovat luonnollisesti kalliimpaa kuin pienillä paikkakunnilla. Opiskelijavaihdon aikana rahaa kuluu mahdollisesti enemmän kuin Suomessa, sillä vaihtoajan asuntoon haluaa mahdollisesti hankkia jotain tavaroita ja esineitä. Myös mahdolliset kirjallisuuskustannukset sekä muut opintomateriaalit ovat joissain kohteissa opiskelijan vastuulla. On myös suosituttua matkustella vaihtomaassa ja sen lähimaissa ja – alueilla, ja matkusteluun kuluu rahaa, ilman että sitä välttämättä huomaakaan. On hyvä alkaa säästämään vaihtoa varten jo hyvissä ajoin, jotta vaihtoajasta voi nauttia kunnolla, eikä rahojen riittävyydestä tarvitse huolehtia vaihdon aikana. (Maailmalle 2012b.)

Vaihtoon lähtö vaihto-ohjelman kautta on yleensä edullisempaa kuin itse järjestetty vaihtojakso. Opiskelijavaihto-ohjelman kautta vaihtoon lähtevät saavat yleensä apurahan omalta oppilaitokseltaan. Näihin ohjelmasuopimuksiin kuuluu, että mahdollisia lukukausimaksuja ei tarvitse maksaa. Vaihtojakso rahoitetaan suurimmaksi osin opintotuella, ja useimmiten vaihto-ohjelmiin kuuluu pieni apuraha. On myös mahdollista, että korkeakoulu myöntää apurahaa, mikäli vaihto-ohjelma ei sitä myönnä. (Maailmalle 2012b; Maailmalle 2012c.)

Mitä pidemmälle opinnoissa on edetty, sitä enemmän apurahoja on tarjolla. Suurin osa apurahoista on tarkoitettu jatko-opintoihin ja tutkimukseen, joten opiskelujen alkuajoinla voi olla vaikea löytää apurahaa. Apurahoja myöntävät muun muassa säätiöt ja rahastot. Apurahat ovat useimmiten alakohtaisia ja pohjautuvat opintomenestykseen. Apurahojen mahdollisuuksien selvittäminen kannattaa aloittaa hyvissä ajoin ennen vaihtoon lähtemistä, sillä yleensä apurahojen hakuaika on vain kerran vuodessa. Kaikki apurahaorganisaatiot päättävät itse omat hakuehtonsa niin Suomessa kuin ulkomaillakin. Suomessa apurahaa voi hakea esimerkiksi Suomen ylioppilaskuntien liiton apurahatietokannasta ja ulkomailla apurahoja voi kysellä kohdemaan viranomaisilta. (Maailmalle 2012c.)

3 Kulttuuri ja kulttuurierot

Kulttuurilla tarkoitetaan yksilön tai yhteisön arvomaailmaa, käytöstä ja tapaa ajatella. Kulttuuri on kokonaisuus, joka syntyy monista eri tekijöistä, kuten tavoista, tottumuksista, uskomuksista sekä tiedoista ja taidoista. Kulttuuri esiintyy ihmisten elämässä eri tavoin ja kulttuurista on usein käytetty niin kutsuttua jäävuorimetaphoria. Jäävuorimetaphorilla tarkoitetaan sitä, että yhtä lailla kuten jäävuoresta, kulttuuristakin on näkyvissä vain murto-osa. Kulttuurin näkyvät elementit ovat muun muassa ruoka, kieli, vaatetus ja käytöstavat, jotka ovat melko helposti havaittavissa ja opittavissa. Majoriteetti kulttuurista, kuten viestintätyyli, arvot, normit sekä uskomukset, ovat kuitenkin näkymättömissä. Juuri näkymättömät tekijät saattavat aiheuttaa ongelmia eri kulttuureiden välisessä viestinnässä. (Hofstede & Hofstede 2009, 24; Opetushallitus 2010a.)

Kulttuurit voidaan jakaa esimerkiksi yksilö- ja kollektiivikulttuuriin, mutta on myös yleistä jakaa kulttuurit maanosien tai alueiden mukaan, kuten länsimainen-, itämainen-, latinalainen-, lähi-idän- ja afrikkalainen kulttuuri. Yksilökulttuuri on hyvin pitkälti sitä kulttuuria mitä länsimaissa eletään, kun taas kollektiivikulttuuri on ei-länsimaalaista kulttuuria. (Hofstede & Hofstede 2009, 48, 89.)

Yksilökulttuuri korostaa yksilön irrallisuutta. Sen tavoitteena on kasvattaa yksilöt itsenäisiksi, jotta he voivat toteuttaa ja ymmärtää omaa uniikkia itseään. Yksilökulttuurissa ihmisten odotetaan pitävän huolta itsestään sekä perheestään. Yksilökulttuurissa lapset ovat tasavertaisia aikuisten kanssa, ja niin kutsuttua muodollista kunnioitusta ei juuri-kaan osoiteta. Länsimaissa aikakäsitys on lineaarinen, joka viittaa siihen, että kehitystä tapahtuu jatkuvasti, asiat muuttuvat paremmiksi, ajankäyttö tehostuu ja elämästä osataan nauttia enemmän. (Hofstede & Hofstede 2009, 89.)

Kollektiivikulttuuri on ei-länsimaista kulttuuria. Kollektiivikulttuurissa korostuu yksilön liittyminen muihin, jossa korostetaan, kuinka riippuvaisia muista ollaan. Kollektiivikulttuurissa käsite perhe, on erittäin laaja käsite. Kaikki, jotka ruokkivat ja hoitavat lapsia, kuuluvat perheeseen. Lapset ovat hyvin riippuvaisia vanhemmistaan, aikuisia kunnioitetaan ja tottelevaisuus on tärkeää. Tässä kulttuurissa lapsi on riippuvainen opettajasta ja

siitä mitä muut ajattelevat, joka johtaa siihen että hän yrittää miellyttää muita. (Hofstede & Hofstede 2009, 89.)

Käsitteellä länsimainen kulttuuri tarkoitetaan yleensä sitä kulttuuria, joka vallitsee Euroopan maissa ja niissä Yhdysvaltojen osavaltioissa, jotka ovat saaneet suuren vaikutteen Euroopan siirtolaisuudesta. Länsimaalaiskulttuurin juuret johtavat aina kreikkalais-roomalaiseen aikakauteen ja kristinuskon nousuun asti. Nykypäivänä länsimaisen kulttuurin vaikutteita voidaan nähdä miltei jokaisessa maassa maailmassa. (Western Culture Global 2009.)

Itämainen kulttuuri viittaa useimmiten niihin yhteiskunnallisiin tapoihin ja sääntöihin, joita sovelletaan Kaukoidässä. Myös maat kuten Kiina, Japani, Vietnam sekä Etelä- ja Pohjois-Korea ovat maita, joissa itämainen kulttuuri vallitsee. Aivan kuten länsimaaisessa kulttuurissa, on itämainenkin kulttuuri saanut alkunsa ja vaikutteensa uskonnon alkukehitysajoilta. Yleisesti katsoen itämaisessä kulttuurissa on vähemmän eroavaisuutta maallisyhteiskunnan ja uskonnollisen filosofian välillä, kuin mitä länsimaalaiskulttuurissa on. Itämainen taide, musiikki, ruoka ja kirjallisuus ovat tärkeitä tekijöitä itämaisessä kulttuurissa. (Asian Culture Blog 2009.)

Suurin osa espanjankielisistä maista liitetään latinalaisen kulttuurin piiriin, vaikka maiden maantieteelliset sijainnit ovatkin laajalti levittäytyneet. Latinalaiseksi Amerikaksi mielletään ne osat Keski- ja Etelä-Amerikkaa, joissa espanja tai portugali on dominoiva kieli. Latinalaisen Amerikan maiden pääkielinä ovat entisten siirtomaavaltojen kielet, esimerkiksi Brasiliassa portugali ja Meksikossa espanja. Maiden pääuskonto on roomalaiskatolisuus, ja uskonnolliseen tapaperinteeseen onkin sekoittunut aineksia eri alkuperäiskansojen uskonnoista. Vaikkakin Espanja ja Portugali sijaitsevat Euroopassa, pidetään maita yksinä päävaikuttajina latinalaiselle kulttuurille. Kuten Espanjassa ja Portugalissa on myös latinalaisessa Amerikassa yhteisöllisyys ja moniaikainen aikakäsitys tyypillistä. Latinalaisessa Amerikassa on etnisesti erittäin sekoittunut väestö. Monilla kansalaisilla löytyy sukujuurista esi-isiä alkuperäiskansoista ja alueelle muuttaneista eurooppalaisista. Joissain ihmisissä on jopa huomattu virtaavan afrikkalaista verta. Latinalaisen Amerikan alueella vallitsee yhä jyrkät sosiaaliset sekä etnisten ryhmien erot, jotka jakavat kansoja. Vaikka perustuslaki on suurimmalle osalle latinalaisen Amerikan valti-

oille toteutettu Länsi-Euroopan ja yhdysvaltojen liberaalien aatteiden pohjalta, on demokratian juurruttaminen ollut vaikeaa, joka näkyy etnisten ryhmien eroissa. (Hispanic Culture 2012; MoTy 2012.)

Lähi-idän mailla on joitain yhteispiirteitä, kuten vahva islaminusko ja uskonnon tärkeys päivittäisessä yhteiskunnassa. Arabian kieli on myös yksi tekijä, joka on yhteinen alueen mailla. Maiden välisestä kommunikaatiosta voi tehdä vaikeaksi sen, että arabin kielestä on muodostunut lukuisia murteita, jotka eivät juurikaan muistuta toisiaan. (Culture diversity 2012.)

Afrikan maanosan kulttuuri on pääosin jaettu kahteen osaan, Pohjois-Afrikan kulttuuriin ja Saharan alapuolella olevan Afrikan kulttuuriin. Maanosa muodostuu useasta eri klaanista sekä etnisestä ja sosiaalisesta ryhmittymästä. Yksi Afrikan kulttuurin pääteki- jöistä on etnisten ryhmittymien suurilukuisuus, jossain maassa voi olla jopa 20 tai enemmän ja niiden uskomusten monimuotoisuus. Pohjois-Afrikalla on vahvat siteet Eurooppaan ja Lounais-Aasiaan, ja alueella on myös vahva vaikutte islaminuskosta. Ka- ru ympäristö on ollut suuri ympäristö Saharan alla olevalle Afrikalle ja sen kulttuurin kehittymiselle. Kieliä, ruokia sekä taide- ja musiikkityylejä on lukuisia, jotka ovat suuri ja tärkeä osa kulttuuria. suuri osa Afrikan kulttuurista keskittyy perheen ja etnisten ryhmi- en ympärille. (The Africa Guide 2012.)

Eri kulttuurit voivat määritellä ajan eri lailla. Eri aikamääritteistä puhutaan yleensä käsit- tein lineaarinen ja epälineaarinen, tai monokroninen ja polykroninen aikamäärite. Mo- nokroninen ja lineaarinen vastaavat toisiaan, kun taas polykroninen ja epälineaarinen vastaavat toisiaan. Lineaarissa kulttuurissa (esimerkiksi Pohjois-Eurooppa) ajatellaan, että aika ei ole uusiutuvaa, pitää olla tehokas ja nopeat päätökset dominoivat. Ajankäyt- töä suunnitellaan etukäteen, aikatauluja laaditaan ja pyritään toimimaan yksi asia kerral- laan menetelmällä. Epälineaarissa kulttuurissa (esimerkiksi Etelä-Eurooppa ja Lähi- itä) aika on uusiutuvaa ja kiirettä ei niinkään ole, sillä ihmisen ei ole mahdollista kont- rolloida aikaa. Useita asioita ja henkilöitä hoidetaan luontevasti samanaikaisesti. Aika mielletään välineeksi, joka auttaa toimimaan tasapainoisesti. (Opetushallitus 2010b; Warren 2006, 25.)

Taulukko 1. Kulttuurien eri näkemykset ajasta. (Warren 2006, 22.)

Kahden eri kulttuurin näkemys ajasta	
Lineaarinen	Epälineaarinen
Aika on rahaa	Aika on luonnonlähde
Älä tuhlaa aikaani	Aika on uusiutuvaa ja joustavaa
Lähesty suorasanaisesti	Lähesty varovaisesti, suorasanaisuus koetaan törkeänä
Päädy asian ytimeen nopeasti	Viestinnän kanssa ei tarvitse kiirehtiä
Odotan nopeaa vastausta	Ei kiirettä, asiat selviävät kun niiden on tarkoitus
Pysy aiheessa	Keskustelu ohjautuu sivuraiteille

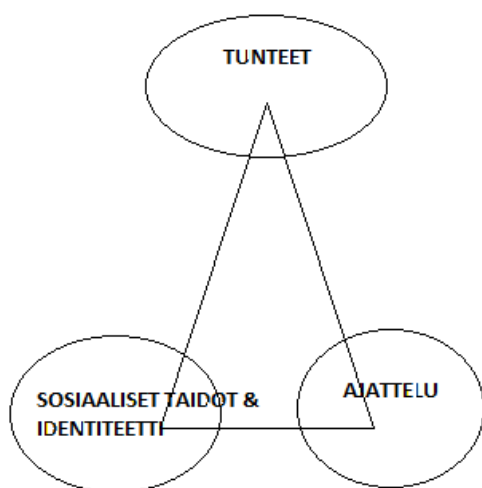
3.1 Kulttuurishokki

Vieraaseen kulttuuriin asteleva henkilö kokee usein kulttuurishokin. Shokkiin liittyvät tuntemukset ovat niin psyykkisiä kuin fyysisiäkin, ja niiden voimakkuus riippuu omasta henkisestä suorituskyvystä, oman ja vieraan kulttuurin erilaisuudesta sekä aiemmista kokemuksista. Kulttuurishokilla tarkoitetaan tunnetta ja reaktioita, joita ihminen kokee itselleen vieraassa ja tuntemattomassa kulttuurissa. Kulttuurishokin tunnistettavia reaktioita ovat muun muassa ahdistus, torjutuksi tunteminen, avuttomuuden tunne ja epäselvyys. Käsitteen ”kulttuurishokki”, joka on nykypäivänä osa jokapäiväistä sanastoa, keksi antropologi Oberg, joka perusteli oireet sekä prosessin, joka kestää sopeutua vieraaseen kulttuuriin. Vieras ja tuntematon kulttuuri koetaan usein ikävänä yllätyksenä tai shokkina – shokkina joka ilmaantuu kun ennakkoluulot eivät vastaa todellisuutta. Uuteen kulttuuriin asteleva pystyy usein oppimaan uuden kulttuurin tavat tervehtiä, mitä sanoja tulee käyttää sekä milloin on asiallista tuoda lahjoja, mutta harvemmin oppii miksi juuri näin tehdään ja mikä vallitsee taustalla. (Hofstede & Hofstede 2009, 336–337; Marx 2001, 5; Turun yliopisto 2012.)

Usein uskotaan, että kulttuurishokin kokeminen olisi heikkous tai negatiivinen piirre. Kulttuurishokki koko monimuotoisuudessaan on täysin normaalia ja on osa onnistunutta sopeutumista uuteen kulttuuriin. Kulttuurishokkia on tutkittu monissa määrin ja muun muassa tutkimuksesta, jonka kanadalaiset maahanmuuttajat ovat tehneet Afrikassa, käy ilmi, että he jotka kokevat kulttuurishokin tullessaan vieraaseen kulttuuriin, ovat

kaikista tehokkaimpia työssään. Vastakohtana olivat maahanmuuttajat, jotka eivät kokeneet kulttuurishokkia ja yleistivät omia näkemyksiään uuteen kulttuuriin, eivät sopeutuneet niin hyvin. Kulttuurishokki on siis vain positiivinen askel matkalla kansainväliseen sopeutumiseen. (Marx 2001, 5–6.)

Kulttuurishokin lisäksi kulttuureiden välillä kuljeskeleva voi kokea myös paluushokin. Paluushokilla tarkoitetaan tunnetta, joka koetaan, kun palataan takaisin kotimaahan. Ulkomailla ollessa kerätään paljon uusia kokemuksia, ja kuukausien tai vuoden mittaan ihminen on ehkä jopa muuttunut, tämän takia paluu entiseen elämään saattaa tuntua haastavalta. On normaalia kokea, että ei enää sovi vanhaan ympäristöön, jonka seurauksena muuttaa ulkomaille lopullisesti. Vanhaan ympäristöön palaaminen ja oman paikkansa löytäminen voi viedä aikaa, jonka takia paluuseen kannattaa valmistua miettimällä, mitä onkaan edessä. Jokainen uusi kulttuurillinen ympäristö johtaa uuteen kulttuurishokkiin. (Hofstede & Hofstede 2009, 339; Turun yliopisto 2012.)

Kuvio 1. Kulttuurishokin kolmio. (Marx 2001, 12.)

Kulttuurishokin kolmio kuvastaa, mitä eri osa-alueita kulttuurishokista kärsivä voi kokea. Ne jakautuvat kolmeen eri alueeseen: tunteet, ajattelu sekä sosiaaliset taidot ja identiteetti. Tunteita voi kokea euforiasta masennukseen ja tyytyväisyyteen, tässä haasteena on mielialojen vaihtelusta selviäminen. Ajattelu on tärkeää pystyä siirtämään stereotyyppioista kulttuurisesti tehokkaaseen ajatteluun. Ymmärrys ulkomaalaisia kohtaan on hallittava. Sosiaalisilla taidoilla ja identiteetillä viitataan kansallisista monikansallisiin

sosiaalisiin taitoihin ja kansainväliseen identiteettiin. Uusien ystävien ja verkostojen hankinta kehittää sosiaalisia taitoja. (Marx 2001, 12.)

Taulukko 2. Kymmenen askelta kulttuurishokin minimoimiseen. (Marx 2001, 18–19.)

Kymmenen askelta kulttuurishokin minimoimiseen
Älä anna kulttuurishokin yllättää. Anna itsellesi aikaa ottaa selvää maasta johon olet lähdössä, ennen matkaa.
Oleta, että koet kulttuurishokin kohteesta riippumatta. Voit yhtä hyvin kokea kulttuurishokin kotimaasi naapurimaassa kuin kauempanakin.
Havainnoi niin pian kuin mahdollista saapumisen jälkeen henkilöt, joista voisit saada ystäviä ja muista tutustua paikallisiin.
Kuten kaikissa stressaavissa tilanteissa, älä anna periksi. Älä tukehduta tunteitasi juomalla tai syömällä liikaa, äläkä kiellä oireitasi.
Pyydä vinkkejä muilta samassa tilanteessa olevilta henkilöiltä.
Anna itsellesi aikaa sopeutua.
Älä epäröi pyytää ammattilaisen apua, mikäli oireesi jatkuvat yrityksistäsi huolimatta.
Muista, että samat oireet voivat kohdata sinut kun saavut takaisin kotimaahasi.
Ajattele kulttuurishokin positiivisia puolia – henkilöt, jotka kokevat kulttuurishokin, sopeutuvat paremmin ympäristöönsä kuin he jotka eivät.
Säilytä silaus huumoria!

Ennen saapumista maahan, jossa vallitsee eri kulttuuri kuin kotimaassa, tulee antaa itselleen aikaa ottaa selvää maasta johon on lähdössä, jotta kulttuurishokki ei yllätä. Kulttuurishokkia ei tarvitse kokea aina negatiivisena asiana, sillä se voi olla myös voimaa antava tekijä, joka lopulta auttaa sopeutumaan vieraaseen ympäristöön ja kulttuuriin. (Marx 2001, 18–19.)

3.2 Kulttuurienvälinen viestintä

Kulttuurienvälinen viestintä on eri kulttuurien välistä kommunikointia. Sillä tarkoitetaan taitoa muodostaa, edistää ja vaalia suhteita henkilöiden kanssa, jotka tulevat eri kulttuurista kuin itse. Se perustuu tietouteen, joka rakentuu monesta eri tekijästä, kuten kulttuurien arvot, havaintokyky, käytöstavat, sosiaalinen rakenne, päätöksentekokäy-

tännöt ja ymmärrys siitä, kuinka eri kulttuureista tulevat kommunikoivat verbaalisti, sanattomasti, kasvotusten ja eri sosiaalisissa tilanteissa. Kulttuurienvälistä viestintää voisi kutsua taitolajiksi, jota ei opi lukemalla kirjoista, vaan helpoin tapa oppia kulttuurienvälisen viestinnän salat on ohjeistus ja käytännössä oppiminen. Kansainvälisessä yhteiskunnassa on tärkeää, että löytyy ihmisiä, jotka hallitsevat ja osaavat analysoida yhteiskuntakysymyksiä. Jotta pystyisimme viestimään muiden kulttuureiden kanssa, meidän tulee tietää muista kulttuureista. Tulee oppia tuntea heidän symbolinsa, sankarinsa ja rituaalinsa. (Ewbs 2012; Hofstede & Hofstede 2009, 372; Studentum 2012.)

Ihmisten välinen viestintä perustuu niin sanalliseen (verbaaliseen) kuin sanattomaankin (nonverbaaliseen) viestintään. On tutkittu, että vain 10 prosenttia ihmisten välisestä kommunikaatiosta välittyy sanallisista viesteistä, joka tarkoittaa, että sanaton viestintä on entistä tärkeämpää. Edellytys verbaaliselle viestinnälle on yhteinen kieli ja kulttuuri, jotta henkilöt osaisivat tulkita viestit samalla tavalla. Eri viestintätyyliä perustuvat kulttuurisiin arvoihin, kuten yksilöllisyyteen, yhteisöllisyyteen ja valtaetäisyyteen. (Opetushallitus 2010c.)

Niin kutsutuissa sana- ja asiakeskeisissä kulttuureissa, sanallinen viestintä korostuu. Yksilöllisissä kulttuureissa, kuten Suomessa, suorasanaainen viestintä on yleistä. Suorassa viestintätyyliä puhuja ilmaisee asiansa selkeästi, ja kertoo suoraan mitä toivoo ja haluaa. Yhteisöllisissä kulttuureissa, kuten Venäjällä, Aasiassa, Afrikassa ja latinomaissa, epäsuora viestintä on tavanomaista. Puhuja esittelee asiansa suojassa ja hieman peitelystä. Kielteistä vastausta ei mielellään anneta, jotta puhekuppani ei loukkaantuisi, ja viestinnän tavoitteena on harmonian säilyttäminen. Yhteisöllisissä kulttuureissa suomalainen vähäeleisyys ja hiljaisuus saattaa vaikuttaa torjuvalta, joka johtaa että ihmisiin on vaikea tutustua. (Hofstede & Hofstede 2009, 100; Opetushallitus 2010c.)

Kulttuurienvälinen tiedonsiirto tuottaa usein hankalia ja monimutkaisia kommunikaatio-ongelmia. Kulttuurienvälisessä viestinnässä on tärkeää muistaa, että on suuri mahdollisuus, että kulttuurierot aiheuttavat kommunikaatio-ongelmia. Pitää olla kärsivällinen ja halukas pahoittelemaan, mieluummin kuin vihamielinen ja aggressiivinen, mikäli ongelmia esiintyy. Joskus on helpottavaa olla välimies, joka tuntee molempien kulttuurien tavat, kun ensimmäistä kertaa tapaa ihmisen uudesta kulttuurista. Tällöin välimies

voi tulkata, mikä pääsisältö ja aiheen tarkoitus on. Hän voi esimerkiksi neutralisoida kannanottoja, jotka voitaisiin kokea loukkaavina toisessa kulttuurissa mutta toisessa ei, ja sopeuttaa ajanhallintaa kulttuureille sopivaksi. Aina välimiehen käyttäminen ei kuitenkaan ole hyödyksi, kuten esimerkiksi tilanteissa, jolloin välimies on samasta kulttuurista kuin toinen kulttuurienväliseen viestintään osallistuva henkilö. Tällaisessa tilanteessa henkilö, joka on yksin omasta kulttuuristaan voi kokea tilanteen puolueelliseksi. Välimiehen on myös helpompi olla ymmärtäväinen ja tukea henkilöä omasta kulttuuristaan, yksinkertaisesti sen takia koska hän ymmärtää henkilöä paremmin. (University of Colorado 1998; Warren 2006, 1.)

Tekijät, jotka välttävät kulttuurienvälisiä vahinkoja, ovat esimerkiksi kehittyneet käännöstaidot sekä lokalisoinnin huomiointi. Nämä edistävät kansainvälistä kommunikointia. Valitettavasti käännöspalveluista pyydetään kovaa hintaa, joka johtaa siihen, että useilla pienillä ja keskisuurilla yrityksillä ei ole varaa kyseisiin palveluihin, vaikka haluaisivat olla mukana kansainvälisillä markkinoilla. Tämä taas johtaa uusiin ongelmiin. Työtä ulkoistetaan, varsinkin käännös- ja lokalisointitöitä, ja kun kulut laskevat, laskevat usein myös palvelun laatu. (Warren 2006, 1.)

Sopeutuakseen eri kulttuurien viestintä- ja lukutapoihin tulee perehtyä lukuisiin eri kirjallisiin näkökulmiin, kuten semantiikkaan, vertauskuvuihin, lauseoppiin ja viitekehykseen. Tärkeää on myös se, miten eri kulttuurien kansalaisilla on tapana lukea sekä kuinka he väittelevät. Länsimaiden kulttuureissa ihmiset lukevat tekstejä eri strategian mukaan. Muun muassa tekstin oiko- ja tarkistuslukeminen sekä yksityiskohtainen lukutyylit ovat kolme useasta lukutavasta, joita länsimaalaiset lukijat soveltavat. Väittelytavat vaihtelevat myös maittain. Mikäli joku jostain eri kulttuurista ilmaisee, että ”asia on näin”, saattaa se toimia joissain kulttuureissa, mikäli tämä henkilö on vaikutusvaltainen ja ilmaisee näin aiheesta. Nämä tekijät tulee huomioidaan eri kulttuureissa, ja pystyä kokemaan näiden kulttuureiden näkökulmat yhtä tärkeänä kuin meidän. (Warren 2006, 7–8.)

4 Projektin eteneminen

Kyseinen aihe valittiin, sillä toinen opinnäytetyöntekijä sai idean Perun Suomen suurlähetystöltä, kun hän teki työharjoittelunsa siellä keväällä 2011. Loppukeväällä 2012 opinnäytetyöntekijät alkoivat pikkuhiljaa työstää opasta. Aluksi työstettiin taustatyötä itse produktille, jonka jälkeen pohdittiin produktiin heijastavaa teoriaa. Jo työn alkuaikojilla koettiin tärkeäksi, että työhön saadaan ainakin muutama haastattelu suomalaisilta opiskelijoilta, jotka ovat olleet vaihdossa Perussa. Haastattelut toisivat työhön lisäarvoa ja tietoa, mitä Internetistä tai kirjallisuudesta ei saa.

Produktin taustatyötä alettiin työstää ensimmäisenä. Oppaan sisältöön haluttiin tiivistävän kaikki tärkeät asiat, joista Peruun lähtevä vaihto-opiskelija tarvitsee tietoa ennen matkaa ja matkan aikana. Työ jaettiin kahteen pääosaan sekä matkailuosioon, jotta työ olisi mahdollisimman selkeä. Matkailuosio vaati oman osa-alueen, koska Perun matkailu on toistaiseksi aika yksipuolista sen matkailumahdollisuuksiin nähden. Työn tarkoitus oli koota kaikki tärkeä tieto yhtenäiseksi ja tiiviiksi paketiksi, samaan työhön. Lähtökohtaisesti oppaaseen työstettiin aiheita, jotka opinnäytetyöntekijät kokivat olevan hyödyllisiä vaihtoon lähtiessä.

Ennen matkaa -osio koettiin tärkeäksi, sillä opiskelijavaihtoon lähtiessä tulee tietää käytännön asioita jo Suomessa, joita vaihto-opiskelija ei mahdollisesti osaisi ajatella. Tähän osioon on koottu opinnäytetyöntekijöiden mielestä tärkeimmät asiat, kuten viisumin hankinta sekä erilaiset rokotussuositukset. Perussa -osio on luonnollisesti pisin ja siellä on tietoa niin Perussa liikkumisesta kuin siellä asumisesta ja asunnon saamisesta. Olenaiseksi ei koettu kirjoittaa opiskelusta minkään tietyn vaihtoyliopiston kannalta, vaan tietoa opiskelusta on kerätty yleisesti Perussa. Lisätietoa saatiin haastateltavilta, jotka kertoivat kokemuksiaan omasta vaihto-opiskelu ajastaan perulaisessa yliopistossa. Perussa -osioon on kerätty myös vinkkejä vapaa-ajanviettoon kuten yöelämään ja vapaaehtoistyön tekemiseen.

Matkailuosioon on koottu opinnäytetyöntekijöiden mielestä mielenkiintoisimmat kohteet ympäri Perua. Matkailuosio on jaettu neljään eri osaan eli Pohjois-Perun rannikko, Amazonin viidakko, Andien vuoristo sekä Perun suurin nähtävyys inkakaupunki

Machu Picchu. Kyseinen jako on maantieteellisesti looginen ja matkakohteet on valittu niiden erilaisuuden vuoksi. Suomalaisten matkustus Peruun keskittyy suurilta osin vain Cuzcon ja Machu Picchun alueelle. Siksi haluttiin tuoda esille tietoa myös muualta Perussa löytyvistä matkakohteista. Peru maana on hyvin monimuotoinen ja matkailumahdollisuudet ovat valtavat. Matkailuosio tehtiin, koska opinnäytetyöntekijät uskoivat, että vaihto-opiskelijat haluavat nähdä ja matkustaa Perussa mahdollisimman paljon. Näin he voivat jo ennen matkaa miettiä itselleen sopivia matkakohteita.

Aikaisemmat tutkimukset aiheesta ovat olleet tärkeä tukipilari työlle. Niistä havaittiin aiheet, mitä aikaisimmista töistä on puuttunut, jotka sitten haluttiin lisätä työhön. Kävi ilmi, että samantapaisia tuotteita on tehty hyvin vähän Peruun lähteille vaihto-opiskelijoille. Suurin osa töistä on jo tehty muutamia vuosia sitten, joten opinnäytetyöntekijät halusivat tehdä päivitetyn ja ajankohtaisen version produktista. Aikaisemmat tutkimukset olivat suuntaa-antavia produktille, muun muassa oppaan rakenteen suhteen.

Opinnäytetyötä varten tehdyt haastattelut antoivat paljon lisätietoa vaihto-opiskelijoiden mahdollisista hankaluuksista ennen Peruun lähtöä. Näistä aiheista saatiin ideoita, siihen kuinka selkeytettäisiin esimerkiksi viisumin hankintaa produktissa. Haastattelujen myötä haluttiin myös saada tietoa vaihto-opiskelijoiden mahdollisesta kokemastaan kulttuuri- sekä paluushokista. Perun turvallisuustilanteesta saatiin myös arvokasta tietoa siellä olleilta vaihto-opiskelijoilta, jotka ovat kokeneet käytännössä esimerkiksi Perun liikenteen kaoottisuuden. Matkailuosiossa hyödynnettiin matkakohteita, joita toistui kahden haastateltavan vastauksissa.

Työn alkuinnostuksen laannutti opinnäytetyö toimeksiantajan vaikea saatavuus. Opinnäytetyöntekijät olivat useaan otteeseen yhteydessä eri tahoihin, mutta joutuivat aina pettymään. Eri toimeksiantaja-vaihtoehdot ilmaisivat kiinnostuksensa ensiyhteydenoton jälkeen, jonka jälkeen kävi ilmi, että he kaikki hakivat aivan erilaista työtä. Esimerkiksi eräs mahdollinen toimeksiantaja pyysi saada työtä myös espanjankielisenä, mutta valitettavasti kummallakaan opinnäytetyöntekijällä ei ole sellaisia valmiuksia, jotta olisivat voineet kirjoittaa työn sillä kielellä. Yleinen ongelma, joka viivästytti työn aloittamista kunnolla, oli yhteydenpito ja sähköposteihin vastaaminen.

Opinnäytetyöntekijät kokivat ensimmäisen seminaarin erityisen hyödylliseksi ja valaisevaksi, sillä he saivat rakentavia kommentteja työstään sekä parannusehdotuksia. Ennen ensimmäistä seminaaria opinnäytetyöntekijät olivat ajatelleet opinnäytetyön rakenteen erilaiseksi, kuin mitä ohjaaja ehdotti. Häneltä saatiin idean, että itse produkti eli opas liitetään liitteeksi itse opinnäytetyöhön.

Asiaa ajateltua ymmärrettiin, että näin rakenneltuna opinnäytetyö on loogisempi. Kun vaihtoon lähtevät opiskelijat haluavat lukea oppaan, on heidän helppo löytää työ liitteistä, ilman että heidän täytyy lukea projektin kulusta ja tutkimusmenetelmistä. Lisäpuhtia saatiin, kun eri opponoijat kokivat aiheen aidosti kiinnostavaksi, heiltä saatiin myös arvokkaita kommentteja työn muokkaamista varten.

Työn tukipilarina toimi teoria, vaihto-opiskelu, kulttuurienvälinen viestintä, kulttuuri ja kulttuurierot sekä kulttuurishokki. Näiden koettiin liittyvät läheisimmin produktiin ja haluttiin avata näitä työssä. Työ perustuu pohjimmiltaan näihin kolmeen tekijään, kansainvälisyyteen, vaihto-opiskeluun sekä kulttuurin eri muotoihin.

Ajoittain koettiin hankalaksi löytää kirjallisuutta teoriaan, sillä usein HAAGA-HELIAN kirjastoista, niin Porvoon kuin Helsingissä sijaitsevien eri yksiköiden, kirjastoista olivat kirjat lainassa. Valinnanvaraa kyseiseen aiheeseen liittyvistä kirjoista ei myöskään ole ollut kovin laaja, puhutaan yhdellä kädellä laskettavista kirjoista, joista saatiin mielenkiintoisia kirjallisuuslähteitä. Onneksi internetlähteitä löytyi senkin edestä, kunhan muistaa olla lähdekriittinen. Tähän asiaan kiinnitettiin erityistä huomiota, koska ei haluttu epäluotettavia lähteitä, sillä työtä toivottavasti hyödyntää moni Peruun lähtevä vaihto-opiskelija. Työn haluttiin olevan totuudenmukainen sekä ajankohtainen. Totuudenmukaisuutta työhön hankittiin haastatteluista. Opinnäytetyötä varten haastateltiin kolmea suomalaista Perussa ollutta vaihto-opiskelijaa. Heiltä saatiin kokenutta tietoa asioista, joita ei olisi voinut saada tietää muista lähteistä.

Taulukko 3 kuvastaa työn kulkua alkua ajoilta keväältä 2012 työn loppumetreille talveen 2012 saakka. Työn päävaiheita ja sen kulkua on kuvattu suurpiirteisesti. Kuten aikaisemmin kirjoitettiin, työn viivästys johtui pitkälti ongelmista opinnäytetyö toimeksian-

tajien kanssa, tämän vuoksi kesä-elokuussa ei ole tapahtunut edistystä työssä. Ensimmäisen seminaarin jälkeen alettiin työstää teoriaosuutta sekä matkailuosiota tarkemmin. Toisen opinnäytetyöseminaarin jälkeen ilmoitaututtiin kypsyyskokeeseen ja opinnäytetyöntekijät asettivat henkilökohtaiset tavoitteet, jolloin työn haluttiin olevan valmis. Aikataulussa pysyttiin melko hyvin sekä opinnäytetyöntekijät työskentelivät muutaman tehotyöpäivän aikana Pasilan tietokone-luokassa.

Taulukko 3. Opinnäytetyön aikataulu.

Aikajana	
Toukokuu 2012	Työn suunnittelu ja aloitus
Toukokuu 2012	Produktin taustatyön tekemistä
Touko-kesäkuun vaihde 2012	Produktin taustatyön tekemistä
Elokuun loppu 2012	Toimeksiantajan etsimistä
Elokuun loppu 2012	Aiheanalyysin kirjoittaminen
Syyskuun loppu 2012	Seminaari 1
Syys-lokakuun vaihde 2012	Teorian työstöä ja rakenteen suunnittelu
Lokakuu 2012	Produktin työstöä ja haastattelukysymykset
Lokakuun loppu 2012	Seminaari 2
Loka-marraskuun vaihde 2012	Teorian ja produktin työstöä
Marraskuu 2012	Haastattelut
Marraskuu 2012	Teorian ja produktin työstöä
Marraskuu 2012	Haastattelujen analysointi
Marraskuun loppu 2012	Seminaari 3 ja kypsyyskoe
Marraskuun loppu 2012	Loppusilausten työstöä

Kolmannen opinnäytetyöseminaarin jälkeen kirjoitettiin tiivistelmä ja abstract, alettiin viimeistellä opinnäytetyötä sekä valmistaututtiin työn palauttamiseen.

5 Kehittämistehtävän aineistonkeruu

Tutkimme aihetta tutustumalla muihin Peru-oppaisiin sekä hieman kvalitatiivista tutkimusmenetelmää käyttäen eli haastattelimme kolmea Perussa ollutta vaihto-opiskelijaa HAAGA-HELIAsta. Taustatietoa haimme kirjallisuudesta ja Perun Suomen suurlähetystöstä. Aikaisemmat tutkimukset aiheesta olivat suuri apu työlle, sillä niistä saatiin ideoita aihealueisiin ja oppaan rakenteeseen sekä pystyimme miettimään mitä aikaisimmista tutkimuksista puuttuu.

5.1 Kvalitatiivinen tutkimusmenetelmä

Kvalitatiivinen tutkimus, joka tunnetaan myös termillä laadullinen tutkimus, tarkoittaa tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntausta. Kvalitatiivisen tutkimuksen päämääränä on ymmärtää kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti. Kvalitatiiviseen tutkimukseen liittyy erilaisia traditioita, lähestymistapoja ja aineistonkeruu- ja analyysimenetelmiä, joilla voidaan tutkia ihmisiä ja heidän elämäänsä. Kvalitatiivinen tutkimus ei siis ole minkään tietyn tieteenalan tutkimusote tai vain yhdenlainen tapa tutkia. Käsite ”laadullinen tutkimus” voi välillä olla harhaanjohtava ja antaa kuvan paremmasta ja pehmeämmästä tutkimuksesta verrattuna kovaan ja pinnalliseen kvantitatiiviseen tutkimukseen. Kvalitatiivista tutkimusmenetelmää voi soveltaa esimerkiksi erilaisten haastattelujen muodossa. (Jyväskylän yliopisto 2012; Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006.)

5.2 Teemahaastattelu tutkimusmenetelmänä

Yksinkertainen tapa määritellä käsite ”haastattelu” on nimetä se keskusteluksi, jolla on ennalta päätetty tarkoitus. Haastattelu muistuttaa keskustelua monissa määrin. Niin haastatteluun kuin keskusteluunkin sisältyy kielellinen ja ei-kielellinen kommunikaatio, joiden avulla välittyvät ajatukset, asenteet, mielipiteet sekä tiedot ja tunteet. Yhdessä olennaisessa asiassa haastattelu kuitenkin eroaa keskustelusta ”haastattelu tähtää informaation keräämiseen ja on siis ennalta suunniteltua päämäärähakuista toimintaa” (Hirsjärvi & Hurme 2001, 42). Eri haastattelutyyppisiä ovat muun muassa lomakehaastattelu, strukturoimaton haastattelu ja teemahaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 42–43.)

Teemahaastattelu eroaa muista haastatteluista sillä, että se on kohdennettu eri teemoihin, joista haastattelija ja haastateltava keskustelevalle. Teemahaastattelun esikuvana on Mertonin, Fiskin ja Kendallin (1956) fokuoitu haastattelu, mutta teemahaastattelu eroaa siitä sillä, ettei se edellytä tiettyä kokeellisesti aikaansaattua yhteistä kokemusta, vaan oletus on, että kaikkia yksilön kokemuksia, ajatuksia, tunteita ja uskomuksia voidaan tutkia kyseisellä menetelmällä. Teemahaastattelu ei lokeroi haastattelua kvalitatiiviseen tai kvantitatiiviseen, eikä ota kantaa haastattelukertojen määrään, eikä siihen kuinka syvällisesti aihe käsitellään. Niin kuin nimikin kertoo, olennaista on, että haastattelu etenee teemoittain eikä yksityiskohtaisten kysymysten mukaan. Teemahaastattelussa otetaan huomioon se, että keskeisiä ovat ihmisten tulkinnat asioista ja heidän asioille antamat merkitykset tärkeitä. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 47–48.)

Teemahaastattelu muistuttaa enemmän strukturoimattomampaa kuin strukturoitua haastattelua. Puolistrukturoitu menetelmä soveltuu teemahaastatteluun siksi, että haastattelun aihe-alueet, eli teemat, ovat kaikille samat. Muissa puolistrukturoiduissa haastatteluissa voivat kysymykset tai jopa kysymysten muoto olla kaikille samat. Teemahaastattelu ei omaa strukturoidulle lomakehaastattelulle tyypillistä kysymysten tarkkaa muotoa ja järjestystä, mutta se ei kuitenkaan ole täysin yhtä vapaa kuin syvähaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme 2001, 48.)

Teemahaastattelumenetelmä valittiin, jotta haastattelukysymykset olisivat jaoteltu selkeästi eri osa-alueisiin, sillä samat osa-alueet toistuvat produktin rakenteessa. Teemahaastattelu osoittautui hyödylliseksi avointen kysymysten ja teemajaottelun vuoksi. Haastattelutulokset käytiin läpi haastateltava ja vastaus kerrallaan, jonka jälkeen avattuja vastauksia vertailtiin haastateltavien kesken.

6 Haastattelutulokset

Haastattelimme kolmea Perussa ollutta suomalaista vaihto-opiskelijaa sähköpostin välityksellä. Kaikki haastateltavat ovat naisia ja ovat joko opiskelleet tai opiskelevat HAA-GA-HELIA ammattikorkeakoulussa. Kutsumme haastateltavia jatkossa nimellä A, B ja C. A oli vaihdossa Perussa Limassa helmikuusta heinäkuuhun vuonna 2010, B maaliskuun alusta heinäkuun alkuun vuonna 2012 ja C heinäkuusta 2011 heinäkuuhun 2012. Jaoimme haastattelukysymykset teemoittain, ennen matkaa, Perussa, matkustelu Perussa sekä paluu Suomeen, ja jaottelimme haastattelutulokset samaisiin teemoihin. Haastateltava C kerkesi valitettavasti vastata vain osaan kysymyksistä, jonka vuoksi C:n vastauksia ei haastattelutuloksien lopussa ole.

6.1 Ennen matkaa

A ja B valitsivat Perun vaihtokohteekseen, sillä he halusivat maahan, jossa puhutaan espanjaa. B:n koki Espanjan olevan liian lähellä ja A halusi myös lähteä vaihtoon kauemmaksi. A haki vaihtoon myös Meksikoon, mutta Peru oli hänen ensimmäinen vaihtoehtonsa vaihtomaaksi. B ei uskonut aluksi mahdollisuuksiinsa päästä vaihtoon Peruun, mutta onni oli hänen puolellaan ja hän oli onnellinen vaihtoon pääsemisestään. Molemmat olivat Perussa noin kuusi kuukautta. C valitsi Perun vaihtokohteekseen, sillä hän on asunut aiemmin Meksikossa ja rakastui siellä palavasti Latinalaisen Amerikan monimuotoisuuteen ja kulttuuriin. Valintaan vaikutti se, että hän halusi opiskella espanjaksi, sillä se on hänen vahvin vieras kielensä. Valintaa helpotti myös se, että hän ei ollut koskaan ollut Perussa ja se oli tietyllä tavalla ainoa vaihtoehto Etelä-Amerikan vaihtokohteista, sillä esimerkiksi Argentiinaan olisi päässyt vain liiketalouden opiskelija.

Kenelläkään haastateltavista ei ollut ennen lähtöä Perun perustiedon lisäksi juuri muuta tietoa. Tietoa B löysi Internetin kautta sekä blogeista, ja hän osti itselleen Lonely Planetin Peru-oppaan. Lehtiartikkelit Peruun liittyen toimivat myös tiedonlähteinä B:lle. Ulkoasiainministeriön matkustustiedotteesta ja hyvä tietää osiosta hän etsi myös ajankohtaista tietoa. B koki, että tietoa oli suhteellisen helposti saatavilla. C kertoi, että ei ennen lähtöä erityisesti viitsinyt tehdä taustatutkimusta. Hänelle Latinalainen Amerikka oli käsitteenä jo tuttu, ja hän halusi tutustua maahan avoimin mielin. A etsi vaihtopaikan varmistuttua tietoa Perusta Googlen välityksellä sekä osti itselleen pari kirjaa. A:n mie-

lestä perustietoa oli saatavilla, mutta hän koki, että se ei valmista vaihto-opiskelijaa kohtaamaan päivittäistä elämää vieraassa kulttuurissa ja maassa. Hänen mielestään yksityiskohtaista tietoa, kuten paikallinen liikenne, ei osaa etsiä etukäteen, eikä sitä löydy internetistä. A sekä B eivät osanneet mainita mistä olisivat halunneet enemmän tietoa ennen vaihtoon lähtöä. Molemmat (A ja B) lähtivät Peruun sillä asenteella, että paikan päällä saa kaiken tarvittavan tiedon. C ei juuri olisi halunnut enemmän tietoa ennen lähtöään, mutta toivoi, että olisi tajunnut ottaa selvää kuinka kylmä talvi Limassa on. Hän kertoi kosteuden tekevän kylmyydestä läpituokevaa ja sen tuntuneen luissa asti.

Kun kysyimme minkä haastateltavat kokivat hankalaksi ennen maahan lähtöä, vastasi A, että hänellä oli hieman ongelmia viisumin kanssa, joka johtui kommunikaatio ongelmista paikallisten kanssa, sekä omasta tietämättömyydestä. A sai päätöksen opiskelijaviisumistaan vasta Peruun lähtöpäivänä, joten hän matkusti maahan turistiviisumilla, jolla saa oleskella maassa vain kolme kuukautta. Saapuessaan Peruun, A:lle kävi ilmi, että rajalta olisi saanut suoraan kuuden kuukauden viisumin. B koki myös muita byrokrattisia haasteita ennen Peruun lähtöä. Hän mainitsi, että koulun puolesta tarvittavat paperit, viisumi sekä Kelan kanssa olleet ongelmat opintotuen saamiseksi tuottivat päänvaivaa. B:llä esiintyi toisinaan ongelmia yhteydenpidon kanssa, esimerkiksi asunnosta vastaavan kanssa, sillä välillä vastauksia ei tullut lainkaan tai vaihtoehtoisesti vastauksia joutui odottamaan todella pitkään. C koki toisinaan asunnon löytämisen etukäteen hieman ahdistavaksi, ja mainitsee tämän käytännössä olevan mahdotonta. Hän ei ollut huolissaan, sillä osasi espanjaa jo valmiiksi niin hyvin, että tiesi selviävänsä.

6.2 Perussa

Kukaan haastateltavista ei kokenut suurempaa kulttuurishokkia maahan saapuessaan. A kertoi alussa olevan hankalaa ymmärtää paikallisia sekä puhua espanjaa. Hän mainitsi viettäneensä ensimmäiset päivänsä täysin yksin, jonka jälkeen hän sai hyviä ystäviä. Hän uskoi, että se oli yksi syy jonka takia hän ei käynyt läpi vahvaa kulttuurishokkia. B ei sanojensa mukaan kokenut kulttuurishokkia, sillä hän oli niin innoissaan Perun kulttuurista sekä siitä mitä hän näki ja koki. C koki perusärsytystä aika ajoin ja mainitsi talven kylmyyden ärsyttäneen häntä suhteellisen paljon, jonka hän epäilee laitettavan kulttuurishokin syyksi. Hän ei myöskään pitänyt perulaisesta ruoasta.

Kaikkien mielestä kulttuurierot Perun ja Suomen välillä ovat suuret. A mainitsi esimerkiksi yliopiston, ihmiset sekä korostaen liikenteen olevan erilaista Suomeen verrattuna. A koki kulttuurierot positiivisena asiana. B kertoi kulttuurierojen näkyvän Suomeen verrattuna, esimerkiksi köyhyydessä sekä paikallisten ihmisten asumismuodoissa. Perulaiset ovat perhekeskeistä kansaa ja läheisistä pidetään huolta. B mainitsi olleensa usein tuijotuksen kohteena vaaleiden piirteiden vuoksi, joka viittaa siihen, että kaikki eivät ole täysin tottuneita turisteihin. Hän koki myös, että oli muita asioita jotka hoituvat eritavalla Perussa ja Suomessa, mutta hän tottui niihin. C:n mielestä Suomen ja Perun välisistä kulttuurieroista voisi kirjoittaa kokonaisen kirjan, sillä Peru on hänen mielestään kaikin tavoin Suomen vastakohta. Hän mainitsi kaoottisuuden, köyhyyden, epärehellisuuden, likaisuuden, järjestyttömyyden sekä vaarallisuuden. C:n mielestä kyseisissä tekijöissä kulttuurilliset erot näkyvät parhaiten, vaikka se kuulostaa pahalta. Häntä yllätti perulaisten vakavuus ja sulkeutuneisuus, sillä hän oletti heidän olevan samantyyppisiä kuin muut tuntemansa latinalais-amerikkalaiset.

Sopeutuakseen uuteen kulttuuriin sekä A että B olivat mukana avoimin mielin. B halusi Perussa ollessaan tehdä asiat kuten paikalliset ja tottui nopeasti kulttuuriin ja paikalliseen elämäntyyliin. Apukeinona kulttuuriin sopeutumisessa A mainitsi muiden vaihto-opiskelijoiden kanssa asioimisen, sillä he saattavat tulla samanlaisista taustoista kuin itse. Kuitenkin vinkkinä A:lla on tutustua paikallisiin ja kysyä miksi tietyt asiat tehdään heidän tavallaan. C taas pysytteli poissa muiden vaihto-opiskelijoiden läheisyydestä ja haki aktiivisesti kontakteja paikallisväestön kanssa.

B:n mukaan turistikohteissa englantia puhutaan välttävästi ja A:n ja C:n mielestä pelkällä englannilla pärjää hyvin heikosti. B ja C eivät yrittäneet kommunikoida englanniksi vaan puhuivat espanjaa, C mainitsi puhuvansa espanjaa lähes natiivitasoisesti. B kertoi, että hänen espanjan kielitaitonsa parani, mutta hän ei edelleenkään puhu espanjaa sujuvasti. A ei osaisi kuvitella elämää Perussa ilman että ei osaisi lainkaan espanjaa. A ja B kävivät molemmat kursseja espanjaksi. Vapaa-ajalla B puhui espanjaa esimerkiksi kaupungilla ollessaan, elokuvissa, syömässä ja kaupassa. A koki, että hänen espanjan kielentaitonsa ei parantunut yhtä paljon mitä hän toivoi, sillä englanti oli yhteinen kieli muiden vaihto-opiskelijoiden kanssa. Kielimuuri tuotti ongelmia A:lle vaihdon alkuaikoina, jolloin oli vaikea ymmärtää ja puhua espanjaa. Hän mainitsi vaikeudeksi sen, että ihmi-

set puhuvat hyvin nopeasti. B koki kielimuurin tietyissä tilanteissa, kuten hankalat asiat, joita ei voinut selittää englanniksi. Hän selvisi kuitenkin kaikista tilanteista melko hyvin. C puhui espanjaa koulussa ja vapaa-ajallaan, eikä kielimuri tuottanut hänelle ongelmia.

A ja B asuivat vaihtonsa aikana molemmat yliopiston vaihto-opiskelijoille tarjoamassa asuntolassa. B lähetti itse sähköpostia asuntolaa johtavalle henkilölle ja varasi itselleen huoneen. Molemmat maksoivat huoneestaan noin 300 USD/kuukausi. B:llä ei ollut omaa vessaa tai suihkua ja hän jakoi huoneen toisen tytön kanssa. A epäili, että hinnat olisivat nousseet hänen vaihtoajoistaan ja kertoi, että huomattavasti halvempiakin vaihtoehtoja asumiseen on. Omatoiminen C halusi pois ulkomaalaispiireistä, joten hän ei koskaan mennyt käymään yliopiston asuntolalla. Hän asui ensin pari kuukautta kommuunissa, sen jälkeen pari kuukautta pienessä yksiössä, jonka jälkeen hän totesi, että ei ole järkeä pitää asuntoa, sillä hän vietti suurimman osan ajastaan paikallisen poikaystävänsä luona. Kaiken sisältävä vuokra oli korkeimmillaan 250 USD/kuukausi. Poikaystävänsä luona C ei maksanut vuokraa, mutta osallistui ruokakustannuksiin. Hän mainitsi suhteiden olevan hyvin tärkeitä Latinalaisessa Amerikassa, sillä esimerkiksi jonkun kaverin kaveri tuntee kuitenkin jonkun, jolla on asunto tarjolla. Yleinen käytäntö on kävellä puhelin kädessä asuinalueella, jossa haluaa asua sekä etsiä ”vuokrataan”- kylttejä ja soittaa kyltissä näkyvään numeroon. C suositteli, että mikäli espanjan kieli ei suju, kannattaa alkuajoiksi tarttua yliopiston tarjoamaan asuntolaan ja katsoa myöhemmin mitä haluaa tehdä.

Opiskelu Perussa oli A:n ja B:n mielestä hyvin erilaista verrattuna Suomeen. Molemmat mainitsivat kursseillaan olleen nuoria, noin 18-vuotiaita kanssapiskelijoita, joiden motivaatio ei ollut kovin korkealla. Perussa hyvätuloisten perheiden lapset menevät yliopistoihin vaikka vasten tahtoaan, ja B mainitsi, että osasta oppilaista huomasikin, että he olivat koulussa vain vanhempiansa tahdosta. A koki, että kursseilla joilla oli vanhempia opiskelijoita, oli opiskelu enemmän samanlaista kuin Suomessa. B kertoi, että kursseilla oli tarkat läsnäolopakot ja tunnit olivat luentotyyppisiä. Lukukauden aikana järjestettiin väli- ja loppukokeet sekä runsaasti pieniä testejä ja esitelmiä, jonka B koki haastavaksi, sillä Suomessa hän ei ollut tottunut lukemaan niin paljon. Perussa opiskelun myötä B oppi arvostamaan Suomen ilmaista koulutusjärjestelmää ja sitä, miten asiat ja opiskelut hoidetaan meidän kouluissamme. A opiskeli Perussa kursseja, joita saisi helposti hyväk-

si luettua HAAGA-HELIAssa, hän koki osan kursseista hyödyllisiksi ja haastaviksi sekä osan täysin turhiksi ja liian helpoiksi. A:n mielestä kaikki riippui opettajasta ja kurssin sisällöstä. B:llä oli kolme kurssia, yksi englanniksi ja kaksi espanjaksi. Hän opiskeli kestävää turismia, kulttuuriperintöä ja alkoholijuomien valmistusta. Hän piti kaikista kursseista kovasti ja koki opettajat mukaviksi. B oppi mielestään kyseisistä kursseista todella paljon, etenkin kulttuuriperintö- ja kestävän matkailun-kursseista. Kurssien myötä B oppi lisää Perusta maana. A ei ottanut selvää erilaisesta järjestötoiminnasta eikä osallistunut mihinkään koulun ulkopuoliseen toimintaan, kun taas B kertoi koululla olleen monenlaista erilaista järjestötoimintaa, kuten urheilulajeja, tanssia, teatteria, kuoroa sekä vapaaehtoistoimintaa. B itse osallistui tanssikurssille.

Liikkuminen Limassa sujui molempien mielestä kätevästi taksilla, lisäksi se oli halpaa. B mainitsi, että hän kulki myös kouluun taksilla ja liikkui vain satunnaisesti linja-autolla Limassa. A kertoi linja-autojen olevan aivan oma lukunsa. Limassa oli eräänlaisia minibusseja, joissa ”sisäänheittäjä” ilmoitti ovensuusta minne linja-auto on menossa. A muisteli, että linja-auton kyytiin ja kyydistä pois hypättiin toisinaan valoista sekä mistä sattuu. Pidemmät matkat B matkusti linja-autolla ja mainitsi pisimmän linja-auto matkan, Limasta Cuzcoon, kestäneen 21 tuntia. A kertoi, että liikenne Perussa oli kaoottista, niin linja-autolla kuin taksilla liikkeessä. Myös B:n mukaan liikenteessä kannattaa olla tarkkana, sillä liikennekulttuuri on erilainen kuin Suomessa, sääntöjä ei noudateta.

Perun turvallisuustilanteesta B mainitsi, että aina pitää noudattaa varovaisuutta sekä käyttää järkeä, jos näyttää turistilta. A:n mielestä on turha pelätä, kunhan järki on aina mukana tilanteissa. B ei kokenut missään vaiheessa oloaan uhatuksi vaihto-opiskelunsa aikana, kuitenkin hänen mielestään esimerkiksi pimeällä liikkeessä tulisi olla varovainen ja välttää tiettyjä alueita. Joillakin alueilla ei ole turvallista, ja sellaisissa paikoissa B ei edes käynyt. Hän ei kokenut missään vaiheessa oloaan uhatuksi tai turvattomaksi Perussa ollessaan, myöskään A:lle ei sattunut mitään, vaikka hän matkusteli viisi viikkoa Etelä-Amerikassa lukukautensa jälkeen. A asui hyvämaineisella alueella, jossa oli turvallisempaa kuin muualla. Hän käytti järkeä, eli hän ei liikkunut iltaisin ja öisin yksin tietyillä alueilla ja katsoi hieman minkälaisen taksin kyytiin hyppäsi. B kehotti lukemaan ulkoasiainministeriön matkustustiedotteen ja ottamaan se tosissaan.

6.3 Matkustelu Perussa

Sekä A että B matkustelivat Perussa paljon. A kertoi käyneensä paikoissa, kuten La Merced, Iquitos, Cuzco, Ollantaytambo, Puno, Ica, Huacachina, Trujillo, Tumbes ja Mancora. B matkusteli seuraavissa kohteissa, Trujillo, Huamachuco, Marcahuamachuco, Ica, Huacachina, Paracas, Huanuco, Tingo Maria, Cuzco, Aguas Calientes, Machu Picchu, Puno, Titicaca ja Arequipa. Koulun loputtua B matkusti myös Chileen. Molemmat suosittelivat Cuzcossa sijaitsevaa Machu Picchua matkakohteeksi, Machu Picchu on A:n mielestä ehdottomasti käymisen arvoinen, jos sinne päin matkustaa. B kertoi käyneensä aavikolla ja hän piti Liman monipuolisuudesta sekä Arequipan kaupungista todella paljon. Vuoristoa hän kehuu todella kauniiksi, jonne kannattaa suunnata jos vain mahdollista. B:n vinkki oli, että ei kannata aina suunnata kaikkein suosituimpiin turistikohteisiin, vaan käydä myös pienemmissä paikoissa. Tietoa matkakohteista A haki internetistä, kirjoista, paikallisilta sekä toisilta reppureissaajilta. B kertoi saaneensa hyvin tietoa jo matkakohteeseen saapuessaan, tietoa sai jos sitä tarvitsi. Hän mainitsi suurimpien kaupunkien turisti-infoista, joita löytyi ainakin Arequipasta ja Cuzcosta. Tiedonlähteenä B käytti Lonely Planetin opasta sekä internetiä.

6.4 Paluu Suomeen

Palatessaan Suomeen A ei kokenut erityistä paluushokkia, eikä hän kokenut paluun olevan vaikeaa. Hän epäili elokuun auringon helpottaneen paluuta. Hän oli onnellinen koko vaihtonsa ajan, mutta oli iloinen tullessaan takaisin Suomeen. B:llä oli vastakohtaiset kokemukset kotiinpaluusta. Hän kertoi kokeneensa shokin, vaikka kaikki oli hänelle tuttua, koki hän sen uudeksi ja erilaiseksi. Hän tunsi vaikeaksi sen, että ystävät, joiden kanssa hän oli viettänyt kuusi kuukautta, eivät enää olleetkaan läsnä jokapäiväisessä elämässä. Paluun jälkeen hän muutti asumaan yksin, jossa oli totuttelemista, sillä Perussa hän oli asunut usean ihmisen kanssa. Lainaten B:n sanoja ”oli hiljaista, Perussa ei ollut. Suomessa satoi, Perussa ei.” Paluushokin oireita näkyi myös siinä, että koulun alkaessa mikään ei kiinnostanut B:tä, hän kertoi myös olevansa laiska tekemään oikein mitään sekä olleensa väsynyt. B:n mielestä paluu oli vaikea, sillä hän oli tottunut elämään Perussa. Hänen mielestään oli vaikea tulla takaisin Suomeen ja suoraan kouluun ja opiskelemaan uusien ryhmäläisten kanssa. Paluun jälkeen hänellä oli vain neljä päivää aikaa muuttaa takaisin Porvooseen, nähdä perhettä, sukulaisia ja ystäviä sekä valmistautua koulun alkuun. Haastatteluajankohtana B oli ehtinyt oleskella Suomessa noin kaksi

kuukautta ja mainitsi kaiken palautuneen melkein ennalleen. Hän kertoi päässeensä kiinni koulurytmiin sekä löytäneen kadonneen motivaation. Suomeen sopeutumiseen häntä auttoi oma perhe ja ystävät.

Viimeisenä kysyimme suosittelisivatko he Perua vaihto-opiskelumaana ja A ja B vastasivat suosittelevansa ehdottomasti Perua. B ei usko, että olisi kokenut ja oppinut yhtä paljon jos olisi viettänyt vaihto-opiskeluaikansa Euroopassa. Hän kertoi Perun olevan upea maa, jossa ruoka on hyvää ja ihmiset ystävällisiä. B mainitsi Perun olevan kaunis maa, josta löytyy paljon nähtävää, kuten rannikko, aavikko ja viidakko. Hänellä itsellä on suunnitelmassa palata sinne uudelleen jonain päivänä tulevaisuudessa. A kertoi nähneensä ja kokeneensa Perussa sellaista mitä täällä ei koe.

7 Pohdinta

Opinnäytetyön tavoitteena oli luoda suomalaisille Peruun lähteville vaihto-opiskelijoille kompakti ja käytännöllinen opas. Oppaan käytännön tarkoituksena oli tarjota opiskelijoille informatiivinen tietopakkaus, jota he voisivat hyödyntää jo ennen vaihto-opiskelun alkamista. Itse produkti, eli opas, liitettiin opinnäytetyön liitteeksi työn selkeyttämiseksi. Teoriaosuuteen valittiin oppaaseen liittyviä konteksteja, jotka tukevat itse opasta. Erilaisia ”Peru-oppaita” on aikaisemminkin tehty ja kyseiseen opinnäytetyöhön haluttiin tuoda lisäarvoa aiheilla, joita aikaisemmissa tutkimuksissa ei ole käsitelty.

Työtä varten hankittiin Perussa olleiden vaihto-opiskelijoiden haastatteluiden myötä lisätietoa. Oli tärkeää saada opinnäytetyöhön haastatteluista näkökulmia ja aatteita. Haastatteluissa haluttiin yhdistää kysymyksiä teoriaan ja saada Perussa käyneiltä vaihto-opiskelijoilta tietoa heidän kulttuurishokkikokemuksista, Perun erilaisuudesta Suomeen ja paluushokista. Teorian mukaan kulttuurishokin kokevat henkilöt sopeutuvat paremmin uuteen ympäristöönsä, joka myös vastaa haastattelutuloksia. Kahdella haastateltavista oli joissain määrin kulttuurishokin oireita Peruun saapuessa, mutta he viihtyivät ja sopeutuivat ympäristöön hyvin shokin jälkeen. Haastattelutuloksista kävi ilmi, että Perussa olleilla vaihto-opiskelijoilla ei ollut ennen vaihtoon lähtöä paljon tietoa Perusta, eivätkö he sitä juurikaan kaivanneet. Tämä tulos tuli hieman ikävänä yllätyksenä opinnäytetyön kannalta, sillä opinnäytetyön päätarkoituksena oli antaa tietoa vaihto-opiskelijoille ja helpottaa tiedonhakua. Mietittiin, että eivätkö he vain osanneet kaivata tämäntapaista opasta, koska eivät tienneet sellaisen olemassaolosta. Yllätyksenä ei tullut haastatteluista ilmennyt vaikeus viisumin ja asunnon hankinnan kanssa. Tämä taas tuli positiivisena yllätyksenä, sillä nämä asiat on koottu oppaaseen helpottaakseen tärkeitä ja välttämättömiä käytännön asioita.

Onnistuneista haastatteluista saatiin arvokasta tietoa, vaikka haastateltava C ei kerinnyt määräaikaan mennessä vastaamaan kaikkiin haastattelukysymyksiin. Vastaamatta jääneiden kysymyksien osalta, tulokset voivat olla hieman puutteellisemmat kuin niiden haastattelukysymysten osalta, joihin kaikki kolme haastateltavaa vastasivat. Haastattelukysymyksiä oli runsaasti, mutta opinnäytetyön loppusuoralla tuli mieleen lisää hyödyllisiä kysymyksiä, jotka olisivat merkittävästi liittyneet oppaaseen ja joista olisi saanut

kiinnostavaa tietoa. Haastatteluista olisi luultavasti saanut enemmän irti, mikäli haastattelut olisi toteutettu kasvotusten. Onneksi haastateltavat vastasivat kuitenkin runsain lausein, vaikka kyseessä olikin sähköpostin välityksellä toteutetut haastattelut.

Opinnäytetyön haasteeksi koituu oppaan ajan tasalla säilyminen. Monet asiat muuttuvat nopeasti, kuten valuuttakurssit ja lentohinnat. Jotta opas pysyisi luotettavana, sitä tulisi päivittää maailman muuttuessa. Perusasiat, kuten viisumin hankinta, asunnon etsiminen ja tapakulttuuri, ovat asioita jotka eivät muutu radikaalisti ajansaatossa. Aikaisemmista oppaista havaitsi, että suurin osa asioista on pysynyt samana vuodesta toiseen, joka osoittautui tämän opinnäytetyön kannalta positiiviseksi huomioksi. Haasteellista on saada opas vaihtoon lähtevien opiskelijoiden tietouteen, jotta se saavuttaisi ja hyödynnäisi niin paljon kohderyhmästään kuin mahdollista. Kohderyhmän saavuttavuutta vaikeuttaa myös toimeksiantajan puute, sillä heidän kautta opas olisi saatu helpommin näkyville sitä tarvitseville.

Työssä on käytetty lukuisia eri lähteitä, joita on tarkasteltu lähdekriittisesti. Työssä haluttiin hyödyntää mahdollisimman paljon kirjallaisia lähteitä, työn luotettavuuden vuoksi. Opinnäytetyöntekijät huomasivat kuitenkin, että esimerkiksi Perun matkailukirjoissa oli hyvin pitkälti samaa tietoa. Internetissä pyrittiin käyttämään luotettavia sivustoja, kuten ulkoasiainministeriön sekä Perun suurlähetystön internetsivustoja.

Aluksi työ tuntui melko suurelta haasteelta, sillä tiedon tulisi olla korrektaa ja ajankoh- taista. Tuli myös miettiä, mitkä asiat kiinnostavat kohderyhmää ja rajata aiheet tiiviiksi paketeiksi. Perun ollessa monipuolinen matkailumaa, oli ongelmana rajata kiinnostavat matkakoh- teet pieneen matkaoppaaseen. Haastattelutuloksista saatiin ideoita matkakoh- teista, jotka kannattaa nähdä. Vaikka aikaa oli suhteellisen paljon, työmäärä yllätti ja lopussa aika tuntui loppuvan kesken. Yhteisen ajan puute tuotti ajoittain ongelmia, sillä haluttiin mieluummin työstää opinnäytetyötä yhdessä, että tekstistä tulisi yhtenäinen. Opinnäytetyöprojektin aikana opittiin paljon Perusta maana ja yleisesti matkailusta siel- lä. Ammatillisesti opinnäytetyöntekijät ovat mielestään kehittyneet raportin kirjoittami- sessa, sen suunnittelussa ja kriittisessä ajattelussa. Opittiin suoran kommunikaation tär- keys, kun opinnäytetyötä työstää kaksi henkilöä, on vaarana olla informoimatta toista.

Jatkotutkimuksia aiheesta on helppo toteuttaa, vaikka opinnäytetyö ei ole perinteinen tutkimustyö. Produktille haastavaa on sen ajankohtaisuus sekä päivitetty tieto. Jatkotutkimuksia voi tuottaa tekemällä oppaita, jotka ovat ajan tasalla ja lisäämällä tärkeitä aihealueita, joiden huomataan puuttuvan produktista.

Lähteet

Asian Culture Blog 2009. Culture of Asia. Luettavissa: <http://culture-asia.blogspot.fi/2009/03/culture-of-asia.html>. Luettu: 20.11.2012.

Culture diversity 2012. The Middle Eastern Community. Luettavissa: <http://www.culturediversity.org/mide.htm>. Luettu: 20.11.2012.

Ewbs 2012. What is cross-cultural communication? Luettavissa: <http://www.ewbs.com/descr.html>. Luettu: 23.10.2012.

Halvat Lennot 2012a. Lennot kohteeseen Lima | Mistä Helsinki. Luettavissa: <http://www.halvatlennot.fi/Lennot/HEL/LIM/Halvat-lennot-Helsinki-Suomi---Lima-Peru.htm>. Luettu: 19.11.2012.

Halvat Lennot 2012b. Lennot kohteeseen Lima | Mistä Pariisi. Luettavissa: <http://www.halvatlennot.fi/Lennot/PAR/LIM/Halvat-lennot-Pariisi-Ranska---Lima-Peru.htm>. Luettu: 19.11.2012.

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2001. Tutkimushaastattelu. 13. painos. Yliopistopaino. Helsinki.

Hispanic Culture 2012. Hispanic Religion. Luettavissa: <http://www.hispanic-culture-online.com/hispanic-religion.html>. Luettu: 20.11.2012.

Hofstede, G. & Hofstede G J. 2009. Organisationer och kulturer. 2. painos. Studentlitteratur. Malmö.

Jyväskylän yliopisto 2012. Laadullinen tutkimus. Luettavissa: <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/laadullinen-tutkimus>. Luettu: 24.10.2012.

Koulutusnetti 2012. Opiskelijavaihto. Luettavissa:

<http://www.koulutusnetti.fi/index.php?file=407>. Luettu: 25.10.2012.

Maailmalle 2012a. Vaihto-opiskelu. Luettavissa:

http://www.maailmalle.net/opiskelu/vaihto_opiskelu. Luettu: 23.10.2012.

Maailmalle 2012b. Korkeakouluopiskelijoiden opiskelijavaihto. Luettavissa:

http://www.maailmalle.net/opiskelu/vaihto-opiskelu/korkeakouluopiskelijoiden_opiskelijavaihto. Luettu: 23.10.2012.

Maailmalle 2012c. Apurahaa opiskeluun? Luettavissa:

http://www.maailmalle.net/opiskelu/kustannukset_ja_rahoytus/apurahaa_opiskeluun.
Luettu: 23.10.2012.

Marx, E. 2001. Breaking through culture shock. Nicholas Brealey Publishing. London.

MoTy 2012. Kulttuuri. Luettavissa:

<http://estudio.edupoli.fi/moty/index.asp?id=719&kat=Kulttuurien+moninaisuus+Suomessa&sid=774&sub=Latinalaisamerikkalaiset+Suomessa&title=3206>. Luettu: 3.12.12.

Opetushallitus 2010a. Kulttuurit törmäävät. Luettavissa:

http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/monikulttuurinen_koulu/kulttuurien_valinen_viestinta/kulttuurit_tormaavat. Luettu: 5.11.2012.

Opetushallitus 2010b. Aika kulkee eri rytmissä. Luettavissa:

http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/monikulttuurinen_koulu/kulttuurien_valinen_viestinta/aika_kulkee_eri_rytmissa. Luettu: 5.11.2012.

Opetushallitus 2010c. Viestit ja piiloviestit. Luettavissa:

http://www.edu.fi/yleissivistava_koulutus/maahanmuuttajien_koulutus/monikulttuurinen_koulu/kulttuurien_valinen_viestinta/viestit_ja_piiloviestit. Luettu: 5.11.2012.

Opintoluotsi 2012. Opiskelu ulkomailla. Luettavissa http://www.opintoluotsi.fi/fi-FI/Opiskelu/Ulkomailla_opiskelu/. Luettu: 23.10.2012.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Luettavissa: http://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L1_2.html. Luettu: 24.10.2012.

Studentum 2012. Internationell kommunikation. Luettavissa: http://www.studentum.fi/Internationell_kommunikation_155912.htm. Luettu: 23.10.2012.

The Africa Guide 2012. African People and Culture. Luettavissa: <http://www.africaguide.com/culture/>. Luettu: 20.11.2012.

Theseus 2012. Peru. Luettavissa: <https://publications.theseus.fi/search?query=peru&submit=Hae>. Luettu: 20.11.2012.

Turun yliopisto 2012. Kulttuurishokki. Luettavissa: <http://www.utu.fi/opiskelu/kv/vaihdoissa/kulttuurishokki.html>. Luettu: 27.9.2012.

University of Colorado 1998. Cross-Cultural Communication Strategies. Luettavissa: <http://www.colorado.edu/conflict/peace/treatment/xcolcomm.htm>. Luettu: 23.10.2012.

Warren, T. 2006. Cross-Cultural communication. Baywood Publishing Company, Inc. Amityville, New York.

Western Culture Global 2009. What is Western Culture? Luettavissa: <http://www.westerncultureglobal.org/what-is-western-culture.html>. Luettu: 20.11.2012.

Liitteet

Liite 1. Peru-opas vaihto-opiskelijoille

Peru-opas suomalaisille vaihto-opiskelijoille

Kansikuva. Inkoja, Machu Picchu ja Perun kartta (Bushtracks expeditions 2012; Julius tours 2009; Maps of World 2012.)

Sisällys

1	Yleistietoa Perusta.....	4
1.1	Peru maana.....	4
1.2	Perun historia.....	5
1.3	Perun vientituotteet	8
1.4	Ilmasto ja luonto	8
1.5	Tapakulttuuri.....	9
1.6	Ruoka	9
1.5	Baarikulttuuri ja vapaa-aika	10
1.6	Vapaaehtoistyö	11
2	Ennen matkaa	12
2.1	Viisumi	12
2.2	Lentoliput Helsinki-Lima-Helsinki	13
2.3	iperú - virallinen matkustusinfo.....	15
2.4	Matkavakuutus.....	15
2.5	Rokotukset ja malarianestolääkitys	16
2.6	Asiakirjat liittyen oleskeluun ja matkustamiseen	17
3	Perussa	19
3.1	Saapuminen Limaan	19
3.2	Asuminen ja asunnon hankkiminen	20
3.3	Raha-asiat.....	22
3.4	Terveys- ja lääkäripalvelut.....	23
3.5	Turvallisuus	24
3.6	Kulkuneuvot	26
3.7	Soittaminen ja Internet.....	27
4	Matkailu Perussa.....	28
4.1	Machu Picchu	28
4.2	Sacred Valley	31
4.3	Titicaca, Andit.....	32
4.4	Iquitos, Amazonia.....	34
4.5	Pohjois-Peru.....	36
4.5.1	Chiclayo	37

4.5.2	Trujillo	38
4.5.3	Moche route.....	39
4.5.4	Mancora.....	39
4.6	Etelä-Peru.....	40
4.6.1	Colca Canyon ja Arequipa.....	40
4.6.2	Nazca.....	41
4.6.3	Ica & Huacachina.....	42
	Lähteet.....	45

1 Yleistietoa Perusta

Yleistietoa Perusta luvussa löytyy nimensä mukaan yleistietoa Perusta. Osiossa on mahdollista lukea Perun uskomattomasta ja pitkästä historiasta, Perun luonnosta, joka on jakautunut kolmeen osaan: rannikkoon, viidakkoon ja vuoristoon sekä tapakulttuurista. Mitä Perussa syödään ja onko vapaaehtoistyötä mahdollista tehdä, ovat kysymyksiä, joihin myös saa vastauksen kyseisestä luvusta.

1.1 Peru maana

Perun pääkaupunki on Lima, joka on Perun ehdottomasti suurin kaupunki yli kahdeksalla miljoonalla asukkaallaan. Perussa asuu noin 27,6 miljoonaa ihmistä, joista suurin etnisiin ryhmä on intiaanit. Intiaaneja Perussa asuu noin 45 % koko väestöstä sekä mestitsejä 37 %, muita etnisiä ryhmiä ovat valkoiset, mustat ja aasialaiset. (Gauldie 2009, 24.)

Kuva 1. Perun kartta (Struxtravel 2012.)

Perun virallinen kieli on espanja, jota puhuu yli 80 % väestöstä ja 13 % puhuu Ketsua (quechua). Myös Ayamara-kieltä puhutaan Perussa, ja yleensä sen puhujat ymmärtävät ja osaavat puhua myös espanjaa. Ketsua puhuvat asuvat useimmiten vuoristossa ja

vaikka se onkin yksi virallisista kielistä, ei se ole saanut espanjan kielen asemaa Perussa. Perussa puhutaan kaiken kaikkiaan yli 90:tä eri kieltä. Perun rajanaapureita ovat Bolivia, Ecuador, Brasilia, Kolumbia ja Chile. (Gauldie 2009, 12, 24.)

1.2 Perun historia

Perulla on pitkä historia. Meille tunnetuin kulttuuri Perussa on Inka-kulttuuri, mutta Perussa on ollut asutusta jo yli 10 000 vuotta, joten sinne mahtuu myös muita vaikuttavia ja vanhoja kulttuureita. (Peru 2011.)

Taulukko 1. Perun historia. (Jenkins 2009, 555–560.)

Vuosilukuja Perun historiassa	
Vuosi 1532–1533	Espanjalaisvalloittajat valtaavat Inkavaltakunnan ja sen pääkaupungin Cuzcon.
1531–1586	Valloittajat vaativat Inkahallitsijalta rahaa (1,5 miljoonaa pesoa), jonka hallitsija maksoi espanjalaisille.
1800-luku	Eurooppalaiset toivat aiemmin tuntemattomia tauteja Perun ja laamanviljelys lopetettiin pakolla, joka vähensi Perun alkuperäiskansoja 12:a miljoonasta 1,8 miljoonaan.
Vuosi 1821	Peru julistetaan vapaustaistelun myötä itsenäiseksi 28.7.1821
Vuosi 1824	Siirtomaavalta päättyy lopullisesti Ayacuchon taisteluun
Vuosi 1864–1866	Perulaiset sotivat Espanjaa vastaan
Vuosi 1941–1998	Raja-alue sota Ecuadoria vastaan kesti noin 60- vuotta
Vuosi 1980	Fernando Belaúnde Terry nousi valtaan
1990-luku	Japanilaisten maahanmuuttajien poika Alberto Fujimori astuu presidentin valtaan
Vuosi 2000	Valentin Paniagua valitaan presidentiksi, hän eroaa virastaan vuonna 2001
Vuosi 2006–2011	Alan Garcia valitaan presidentiksi, jonka jälkeen Ollanta Humala (Perun nykyinen presidentti) astuu valtaan

Vuonna 1532 espanjalaisvalloittajat valloittivat Inka-valtakunnan ja vuosi sen jälkeen Inka-valtion pääkaupungin Cuzcon. Perun kulttuuri on tutkijoiden mukaan jopa van-

hempaa kuin Kiinan tai Egyptin. Inkat elivät kaksi vuosisataa, kuten useat muutkin suuret heimot. Inkat olivat hyvin uskonnollisia ja he taistelivat itsenäisyydestään kovinkin ottein. Manco Capacia luonnehditaan yhdeksi inkojen löytäjäksi, ja hänet nähdäänkin kulttuurillisena sankarina. Inkakulttuurin pääkaupunki oli tuolloin Cuzco. (Jenkins 2009, 555–560; Peru opas 2008, 20.)

Eräitä suuria Inka-valloittajia olivat ensin Pachacuti ja hänen jälkeen Tupac Yupanqui, jotka laajensivat inkojen reviiriä taisteluin. Erinäisissä taisteluissa myös luotiin uusi inkakaupunki nimeltään Quito, joka on edelleen toimiva kaupunki Perussa. Inkat olivat hurjia taistelijoita, vaikka heillä ei ollut hevosia eikä aseita. Inkaheimot olivat siihen aikaan yksi suurimpia heimoja, sillä heidän reviirinsä ulottui aina Chileen asti. (Jenkins 2009, 560–561.)

Nykyaikana on pystytty tekemään erilaisia hautalöytöjä, keramiikkaa, metalliesineitä ja tekstiilejä, joista pystyy saamaan tietoa näistä mystisistä, jo miltei kadonneista kulttuureista. Peru maana onkin arkeologien aarreaitta. Moche-kulttuuri hallitsi Perun pohjoisosassa 1300-luvulla, kun taas Chavin-kulttuuri sijoittui harvaan asutuille alueille lähelle jokia 1200 vuotta ennen Kristusta. Chavin kulttuuri oli tietyllä tapaa uskonnollinen liike, joka levisi ympäri Perua. Chavin-kulttuuri oli edelläkävijä kivien kaiveruksessa ja käsitöissä. Nazca-kulttuuri on tunnettu sen keramiikasta ja värikkäistä villatekstiileistä ja Perussa on vielä tänä päivänä alue nimeltään Nazca. (Jenkins 2009, 557–558.)

Kuten hyvin usealle Etelä-Amerikan maalle, myös Peruun vaikuttivat tuhoisasti vuosina 1531–1586 tulleet siirtolaiset ja siirtolaisisännät. Espanjalainen Francisco Pizarro toi joukkonsa inkakaupunki Cajamarcaan. Valloittajat vaativat inkahallitsijalta rahaa. Hän maksoikin espanjalaisille 1,5 miljoonaa pesoa, joka siihen aikaan teki koko parin sadan miehen armeijan hyvin rikkaaksi. Pizarro halusi myös kullat ja piti inkahallitsijaa vankinaan. (Jenkins 2009, 561–562.)

Eurooppalaiset toivat aiemmin tuntemattomia tauteja ja valloitusotia maahan. Laamankasvatuksen pakolla lopettaminen vähensi Perun alkuperäiskansoja jopa 12 miljoonasta 1,8 miljoonaan, joka oli dramaattinen pudotus. Peru itsenäistyi vuonna 1821,

mutta siirtomaavalta päättyi lopullisesti Ayacuchon taisteluun vasta vuonna 1824. (Peru Embassy 2010a; Peru opas 2008, 20.)

Perulaiset sotivat Espanjaa vastaan vuosina 1864–1866 sekä Chilen sota sodittiin vuosina 1879–1893, tämän sodan Peru hävisi. Chilen sodan on sanottu olevan täysin tarpeeton sota. (Pearson education 2012; Lonely Planet 2012d.)

Peru aloitti sodan Ecuadoria vastaan vuonna 1941 raja-alueen omistuksen vuoksi. Sovinto saatiin päätökseen vasta vuonna 1998 Perun jättäessä Ecuadorin omistukseen pienen palan Amazonian rajan aluetta. 60–70-luvuilla Perussa vallitsi erilaiset sotilasdiktattorit. Fernando Belaúnde Terry nousi valtaan vuonna 1980, vaikka hänet oli karkotettu vuonna 1968 Perusta Argentiinaan. Häntä ihailtiin hänen pyrkimyksissään demokraattiseen Peruun, mutta hänen kaudellaan inflaatio jylläsi, sisäinen terrorismi rehotti sekä ihmisoikeuksia loukattiin Perun armeijan myötä. Sendero Luminoso niminen terroristiryhmä, teki iskuja valtiota vastaan 1980-luvulta aina aikaiseen 1990-lukuun asti. Heidän uskotaan olevan vastuussa 40 000–60 000 ihmisen kuolemasta ja katoamisesta. Heillä uskottiin olevan yhteyksiä huumekartelleihin ja he toimivat yleensä sisämaassa ja Limassa. Toinen, mutta pienempi terroristiryhmä, joka ihaili marxismia sekä leninismia oli nimeltään Tupac Amaru. Tupac Amaru vaikutti San Martinin kaupungissa, samoihin aikoihin. (Lonely Planet 2012d.)

Vuonna 1985 Alan Garcia Perez voitti Perun presidentinvaalit, hänet tunnetaan myös Perun nuorimpana presidenttinä. Hän vähensi verotusta sekä halvensi hintoja, mutta hänen kaudellaan Perun valuutta nuevo sol devalvoitui pahasti. Aluksi näytti siltä, että Alan Garcia Perez olisi ollut Perun nouseva tähti, mutta hänen loppukaudellaan protestit olivat päivittäisiä sekä talous oli retuperällä. (Lonely Planet 2012d.)

1990-luvulla valtaan astui japanilaisten maahanmuuttajien poika Alberto Fujimori. Inflaatio 1980- ja 1990-luvulla oli valtaisa. Presidentti Alberto Fujimori aloitti laajat leikkaustoimet inflaation pysäyttämiseksi ja velkojen maksamiseksi. Fujimori muun muassa hajotti kongressin ja kirjoitti uuden perustuslain. Fujimori valittiin myös toisen kerran Perun presidentin virkaan. (Peru Embassy 2010a.)

Alberto Fujimorin jälkeen Valentin Paniagua valittiin presidentiksi vuonna 2000, ja hän erosi virastaan vuonna 2001. Vuonna 2006 presidentiksi valittiin uudestaan Alan Garcia, jonka jälkeen vuonna 2011 valittiin Perun nykyinen presidentti Ollanta Humala. Perussa toimeenpanovalta kuuluu presidentille ja lainsäädäntö yksikamariselle parlamentille, johon valitaan yhteensä 120 edustajaa viideksi vuodeksi kerrallaan. (Gauldie 2009, 20; Inkatour 2012.)

1.3 Perun vientituotteet

Perussa on paljon vientituotteita, joihin sen talous pitkälti pohjaa ja joista se on riippuvainen. Erilaiset luonnonvarat, kuten malmi ja mineraalit ovat Perussa hyviä, joita vie-dään ulkomaille. Merkittävimmät luonnonvarat ovat kupari, hopea, kulta, öljy, rauta-malmi, kivihiili, fosfaatti, sinkki, puu ja kala. Näistä tärkeitä vientituotteita on erityisesti kupari, hopea ja kala. Peru on myös omavarainen öljyn suhteen eli sen ei tarvitse ostaa öljyä ulkomailta, vaan saa sen omasta maaperästään. USA on suurin ostaja Perun vienti-tuotteille yli 30 %:n osuudella. Markkinoiden heittelyt vaikuttavat erityisesti Perun epä-vakaaseen hallintoon ja talouteen, kuitenkin vuosina 2002–2008 köyhyys Perussa pie-neni 15 %. (Gauldie 2009, 21–23.)

1.4 Ilmasto ja luonto

Yli puolet Perusta on sademetsäaluetta. Andien vuoristot jakavat Peru kolmeen osaan: rannikkoon, vuoristoon ja viidaksoon. Nämä eroavat toisistaan täysin niin luonnonoloiltaan kuin ilmastoltaankin. Perussa on kaksi vuodenaikaa, jotka ovat sadekausi, josta puhutaan myös Perun talvena ja kuivakausi, joka vastaa Suomen kesää. (Jenkins 2009, 6.)

Yksi maailman suurimmista joista Amazon lähtee Perusta Vevado Missmin rinteiltä. Amazonin uskomaton sademetsä sijaitsee nimensä mukaisesti Amazonjoen läheisyydessä. Amazonjoki on arvioilta noin 11 miljoonaa vuotta vanha. Amazonin alue on vähiten asuttu ja vierailtu alue Perussa. Iquitosia kutsutaan epävirallisesti Amazonian pääkaupungiksi. Amazoniassa asuu yhä heimoja sekä uniikkeja villieläimiä. (Gauldie 2009, 11.)

Perun ilmasto vaihtelee paikoittain, se on trooppinen pohjoisessa, kuiva aavikkomainen lännessä, Limassa on sade- ja kuivakausi (kesä on lokakuusta-huhtikuuhun ja talvikausi jolloin sataa on toukokuusta-syyskuuhun). Amazoniassa on vaihteleva ilmasto kuumista päivistä viileisiin öihin. (Gauldie 2009, 12.)

Limassa ei kuitenkaan sada miltei koskaan, kuten todella harvoin muissa rannikkokaupungeissa Perussa. Talviaikaan lämpötilan on noin +15 astetta ja ilmasto on sumuinen, yölämpötila voi tosin laskea hyvinkin alas. Vuoristossa talvikautena on todellinen sadekaus, jolloin sataa ja kesäisin on kuumaa ja kosteaa. (Peru opas 2008, 16.)

1.5 Tapakulttuuri

Tapakulttuuri Perussa poikkeaa suomalaisesta. Perussa on tapana tavatessa antaa tutuille poskisuudelma ja tuntemattomia kätellään. Erilaisiin tilaisuuksiin, kuten juhliin menettäessä on tärkeää tervehtiä poskisuudelmin tai kätellen kaikki paikallaolijat. Aikakäsitys Perussa on häilyvä, joka eroaa suuresti suomalaisesta ”aina ajallaan”- käsitteestä. Perulaiset saattavat tapaamisesta olla jopa tunnin myöhässä eikä sitä vielä ajatella myöhästymiseksi. Perussa tätä joustavaa aikakäsitettä kutsutaan käsitteellä ”hora peruana”. Kannattaakin suhtautua tähän joustavasti ja tietyllä tapaa rennosti. Työ- ja kouluelämässä tämä ei kuitenkaan suurimmassa osin päde, joten tulee tietää eri tilanteet ja kuinka toimia. Perulaiset ovat ystävällisiä, anteliaita ja vastaanottavaista kansaa, he ovat erittäin vieraanvaraisia ja tarjoavatkin aina vierailleen parasta. On yleensä epäkohteliasta kieltäytyä, joten etenkin ruoan suhteen on kohteliasta maistaa vähän kaikkea. Tupakointi on yleistynyt Perussa, etenkin kaupungeissa, maaseudulla ei kuitenkaan tupakoida kovin paljon. (Peru opas 2008, 16; Ulkoasiainministeriö 2012a.)

1.6 Ruoka

Peru on kuuluisa erikoisesta ruoastaan, josta kertoo myös se, että Perussa on paljon kokkikouluja myös ulkomaalaiselle. Peruun tehdään myös kulinaarimatkoja, jotka ovat hyvin suosittuja. (Travel and Leisure 2012.)

Alueittain ovat myös erilaiset ruokailutottumukset ja eri ruoat. Rannikolla syödään paljon kalaa, Amazonin alueella kalaa, vihanneksia ja hedelmiä, etenkin banaania. Andeilla syödään maissia, perunaa ja papuja sekä erityisherkkua siellä on marsunliha (perulaisit-

tain "cyi"). Marsuja kasvatetaan Perussa syötäväksi, niin kuin länsimaissa sikoja, kanoja ja lehmiä. Kanaa saa kaikkialta. (Jenkins 2009, 53.)

Ateriat ravintoloissa koostuvat yleensä mehusta, alkukeitosta, pääruoasta ja silloin tällöin myös jälkiruoasta. Aamiainen on nimeltään desayuno, joka sisältää kananmunia, leipää ja kahvia tai teetä. Lounasta eli almuerzo tarjoillaan miltei kaikissa ravintoloissa. Illallinen espanjaksi on cena. Syöminen Perussa on edullista, aterioiden hinnat lähtevät 0,5 eurosta ylöspäin riippuen ravintolan tasosta ja tietenkin ruoasta. Perulaiset taksit eivät odota juomarahaa, mutta ravintoloissa juomarahaa tulisi antaa noin 5–10 prosenttia laskun loppusummasta. (Peru opas 2008, 18; Ulkoasiainministeriö 2012b.)

Vesijohtovettä ei tulisi juoda Perussa. Ravintoloissa tarjottavat erilaiset mehut sekä jääpalat voivat olla tehty vesijohtovedestä, joten kannattaa itse miettiä, haluaako ottaa riskin. Yleensä vastustuskyvyn parantuessa ja tottuessa, ei niistä ole haittaa. Chicha morada on violetti maissipohjainen juoma, joka on erittäin suosittua Perussa. Teetä ja kahvia saa edullisesti ravintoloissa, kahvi on yleensä Nescafen pikahvia. Cheviche on kuuluisa merenantimista valmistettava ruoka. (Peru opas 2008, 18; Jenkins 2009, 53.)

Kiinalaisia ravintoloita on Limassa paljon jopa satoja ellei tuhansia, jossa ruoka on yleensä hyvin edullista. Perussa kiinalaisia ravintoloita kutsutaan nimellä *Chifas*. Myös japanilaisia sushiravintoloita on useita. (The Peru guide 2010a.)

Kasvissyöjille on kasvisruokaravintoloita, etenkin hare krishna- ravintoloita löytyy useita, joista saa hyvää kasvisruokaa, joka on yleensä tuotettu orgaanisesti. Perussa suositaan lähi- ja luomuruokaa. Happy Cow- sivustolta löytyy suosituksineen kasvisravintolat Limassa. (Happy cow 2012.)

1.7 Baarikulttuuri ja vapaa-aika

Liman keskustasta, etenkin Mirafloresissa on tarjolla kaikille kaikkea. Myös Barrancon alueella on erilaisia klubeja, baareja ja yöelämää yön pikkutunneille saakka. *Peñas'it* ovat suosittuja musiikkibaareja, joissa soitetaan afro-perulaista musiikkia ja joissa järjestetään livekeikkoja. Niissä syödään, kuunnellaan musiikkia sekä voidaan myös juoda alkoholia

sekä erityisesti tanssia. San Isidron alue tarjoaa hieman hienostuneempaa baaritarjontaa. (The Peru guide 2010.)

Etenkin torstaista maanantaihin voi lähteä juhlimaan, sillä silloin baarit ovat auki miltei koko yön tai niin kauan kuin asiakkaita riittää. Hienoimmissa yökerhoissa maksetaan pääsymaksu ja sinne on myös useimmiten pakollisena tietty pukukoodi. (World travel guide 2012b.)

Limassa juhlietaan paljon erilaisia kansanjuhlia, joissa on kulkueita ja yhteistä ilakointia. Tammikuussa juhlietaan luonnollisesti uuttavuotta, heinäkuussa itsenäisyyspäivää ja maaliskuuhuhtikuun vaihteessa pääsiäisen aikoihin ”lord of the earthquakes festivaalia, jossa katsojat pääsevät näkemään Andien eri uskontojen, sekä kristinuskon yhdistyvän. Elokuun lopussa käynnistyy Santa Rosa de Lima -juhla. Perussa juhlietaan siis lukuisia erilaisia juhlia ja festivaaleja. (Lima easy 2012a; PeruTravels 2010b.)

Vapaa-ajan tekemistä Perussa on tarjolla todella paljon, kuten erilaisia näyttelyitä sekä kulttuuri- ja taidetapahtumia, joita järjestetään paljon. Limassa on monia elokuvateattereita, kuntosaleja, jumppa- ja tanssikursseja. Supermarketit ja ruokakaupat ovat yleensä auki viikon jokaisena päivänä. (Lima easy 2012b.)

1.8 Vapaaehtoistyö

Vapaaehtoistyö sekä erilainen järjestötoiminta ovat suosittuja Perussa. Vapaaehtoistyötä on tarjolla paljon ja avustuskohteitakin on useita. Vapaaehtoistyön tekeminen on hieno tapa auttaa Perussa apua tarvitsevia. Internetistä esiintyy erittäin monta sivustoa, joista voi etsiä vapaaehtoistyökohteita. Esimerkiksi erilaiset orpokodit ottavat mielellään vastaan vapaaehtoisia. Englannin opettaminen on yleisintä vapaaehtoistoimintaa Perussa, mutta siihen yleensä vaaditaan äidinkielen olevan englanti. Myös lapsien opettaminen koulussa sekä muut työt/tehtävät kaipaavat vapaaehtoisen auttavaa kättä. (Global volunteers 2007.)

2 Ennen matkaa

Ennen vaihtoonlähtöä opiskelijalla on paljon asioita, joista tulisi ottaa selvää, kuten viisumi, rokotukset sekä asunnon hankinta. Milloin lentoliput tulee varata ja kuinka kannattaa toimia kun saapuu Peruun? Entä minkälainen matkavakuutus tulisi ottaa ja kuinka muut asiakirjat hoidetaan? Kyseiset kysymykset pyörivät luultavasti jokaisen opiskelijavaihtoon lähtevän opiskelijan päässä. Näihin kysymyksiin opiskelija saa vastauksen tämän oppaan ennen lähtöä osiosta.

2.1 Viisumi

Kaikki Suomen kansalaiset, jotka lähtevät Peruun opiskelemaan, tarvitsevat viisumin, joka tulee hakea jo Suomessa. Viisumin saa Perun Suomen suurlähetystöltä Helsingistä. (Peru Embassy 2010a.) Kun suomalainen yliopisto tai ammattikorkeakoulu on valinnut vaihto-oppilaat, lähettävät he ilmoituksen siitä perulaiselle yliopistolle. Tämän jälkeen perulainen yliopisto täyttää viisumihakemuksen vaihto-opiskelijan puolesta. Viisumi on ilmainen, ja se tulee noutaa Perun Suomen suurlähetystöstä Helsingistä henkilökohtaisesti. Viisumi on voimassa 90 päivää ja pidentävä viisumihakemus tehdään Limassa Perun yliopiston kautta. (Peru Embassy 2012; Viva travel guides 2012.)

Viisumi pidennetään yleensä kolmeksi lisäkuukaudeksi tai niin pitkäksi aikaa kuin tarvitsee Perussa. Passi annetaan yliopiston kansainväliselle koordinaattorille, joka hoitaa viisumihakemuksen puolestasi. Jossain tapauksissa jokin muu taho yliopistolta hoitaa viisuminpidennämisen, mutta se selviää kohteessa. Viisuminpidennystä hakiessa kannattaa ottaa huomioon se, ettei jätä sitä liian lähelle lähtöpäivää tai muuta matkustuspäivää, sillä tässäkin tapauksessa siinä saattaa kulua aikaa. Hakiessa viisuminpidennystä, on huomioitava, että passi on silloin viisuminkäsittelijällä. (Peru Opas 2008, 3.)

Viisumi Suomesta tulee hakea myös ajoissa, sillä sen käsittelemisessä kuluu väistämättä aikaa. Lennot tulee varata 2–3 kuukautta ennen lähtöä, sillä maahantulopäivä pitää mainita hakemuksessa. Mikäli maahantulopäivä muuttuu, hidastaa se viisumin hakemista. Viimeistään kuukausi ennen matkaa, on vaihto-opiskelijan toimitettava suurlähetystöön seuraavat asiakirjat: täytetty viisumilomake, voimassa oleva passi, perulaisen yliopiston hyväksymiskirje, joka sisältää tiedon opintojen kestosta, kotimaisen yliopiston tai ammattikorkeakoulun oleelliset tiedot opiskelijasta ja opinnoista (koulutusohjelma,

apuraha jne.), lausunto CIMOlta, mikäli opiskelija saa apurahoitusta opintoihinsa, 1 värillinen passikuva (valkoisella taustalla) sekä kopio lentolipusta. Suositeltavaa ennen Peruu lähtöä on olla myös itse yhteydessä Perun suurlähetystöön, josta saa paljon lisätietoa Perusta ja itselle epäselvistä asioista. Lopulta yliopisto muuttaa kohteessa opiskelijalle viisumin. Turistina matkustettaessa Peruu ei tarvitse lainkaan viisumia, maassa saa oleskella 180 päivää viisumitta, joten Suomesta mahdollisten perheenjäsenten sekä ystävien vierailut Peruu onnistuvat ilman viisumihakemuksia. (Peru Embassy 2010a; Peru Embassy 2012.)

Perun Suurlähetystö

Osoite: Ludviginkatu 7 B 11, 00120 Helsinki

Puh: +358 9 75994013

Faksi: +358 9 75994040

Sähköposti: consular@embassyofperu.fi

Aukioloaika: maanantai – perjantai klo 9.00 – 13.00

Internet: www.peruembassy.fi

2.2 Lentoliput Helsinki–Lima–Helsinki

Kaikki kansainväliset lennot lennetään aina Limaan, sillä siellä sijaitsee Perun ainoa kansainvälinen lentokenttä. Lentomatka Helsingistä Limaan on pitkä, noin 14 h, ja sen joutuu yleensä lentämään yhden tai kahden välilaskun tai koneenvaihdon kautta. Lentolippu kannattaa yrittää varata niin ajoissa kuin mahdollista, näin lipun voi saada hieman halvemmalla kuin lentolipun, joka on ostettu lähellä matkapäivää. Helsinki–Lima–Helsinki lentolippu maksaa noin 1 000 euron molemmin puolin (marraskuu 2012). Lentohintaan vaikuttaa myös matkan ajankohta eli sesonkiaika kohteessa ja lähtömaassa. (Bernero & Turunen 2011; Halvat Lennot 2012a.)

Kannattaa tarkistaa eri lentoyhtiöiden hinta- ja paikkatilanne ja vertailla niitä. KLM on ylivoimaisesti suosituin ja käytetyin lentoyhtiö lennettäessä Suomesta Peruu. KLM lentää yleensä vain yhden välilaskun tai koneenvaihdon (Amsterdamin) kautta Limaan, joka lyhentää ja helpottaa huomattavasti lentomatkaa. Myös Iberia, LAN ja American Airlines ovat suosittuja lentoyhtiöitä, joilla on tarjota paljon lentoja. Eri matkatoimisto-

jen kautta varattavat lennot Peruun ovat myös suositeltavia ja turvallisia. (Bernero & Turunen 2011.)

Taulukko 2. Käytetyimmät lentoyhtiöt Peruun. (Bernero & Turunen 2011.)

Lentoyhtiöt	Prosentti	Henkilömäärä
KLM	74,60 %	47
Iberia	9,52 %	6
Finnair	4,76 %	3
American Airlines	3,18 %	2
Lufthansa	3,18 %	2
LAN	3,18 %	2
Delta	1,58 %	1
Yhteensä	100,00 %	63

Eniten Peruun lennetään KLM:llä, 74,60 %. KLM:llä on parhaimmat, yhden välilaskun tai koneenvaihdon yhteydet Helsingistä Limaan. Suurena lentoyhtiönä KLM pystyy kilpailemaan paljon myös hinnallansa. 9,52 % kyselyyn vastanneista lentää Peruun Iberialla ja kolmanneksi usein mainittiin suomalainen Finnair, 4,76 %. (Bernero & Turunen 2011.)

Lentolippujen hinta voi laskea ja tulla edullisemmaksi, jos muuttaa lähtöpaikan pois Helsingistä Euroopan suurkaupunkeihin. Esimerkiksi Pariisista voi lentää Limaan noin 700 eurolla (marraskuu 2012). Matkustaessa jostain muusta suurkaupungista kannattaa ottaa huomioon kaikki muut kustannukset, kuten lennot Suomesta sekä tarvittavat hotelli/hostelli yöt. Edullisia lippuja ostaessa kannattaa ottaa huomioon myös lentolipun säännöt, kuten lentopäivän muuttaminen ja lipun vaihtaminen; mikä on mahdollista muuttaa ja mikä ei. Halvemmissa lipuissa se ei yleensä ole mahdollista ja tarpeen vaatiessa tämänlaiset muutokset saattavatkin tuplata lentolipun hinnan loppujen lopuksi. (Halvat Lennot 2012b; Peru Opas 2008, 3; Vertaa 2012.)

Yhdysvaltojen kautta lentäminen on myös mahdollista sekä hieman edullisempaa. Yhdysvaltojen kautta lentäessä matkatavaraa saa olla 2x23 kg, kun taas Suomesta lennettäessä kilomäärä on lähes poikkeuksetta 20 kg + käsimatkatavarat. Laukkujen kilomäärät

kannattaa kuitenkin pitää kurissa, sillä lisämaksut liian painavista laukuista voivat tulla kalliiksi. (Maailmalle 2008a.)

2.3 iPerú - virallinen matkustusinfo

Virallinen matkustusinfo - iPerú on ilmainen palvelu, josta saa tärkeää tietoa matkustamisesta Perussa niin Internetissä kuin turisti-infojen muodossa. iPerún matkustusinfoista saa karttoja ja muita matkustamiseen liittyviä tietoja, joista on todella paljon hyötyä. iPerú myös auttaa ryöstön sattuessa, joten sinne voi ottaa yhteyttä, mikäli joutuu ryöstön kohteeksi. iPerústa enemmän turvallisuus osuudessa. iPerún turisti-infoja sijaitsee muun muassa Liman Jorge Chavezin lentokentällä, Limassa San Isidron ja Mirafloresin kaupunginosissa sekä Larcomarin ostoskeskuksessa. (Prom Peru 2012; Palin 2010, 54.)

2.4 Matkavakuutus

Kuten aina ulkomaille lähdettäessä tulee matkavakuutus ottaa jo ennen matkaa. Peruun lähtiessä on matkavakuutus täysin ehdoton. Matkavakuutuksen ottaminen on myös yhtenä ehtona tiettyjen apurahojen saamiseen. (Maailmalle 2008a.)

Useimmat vaihto-opiskelijat ottavat matkavakuutuksen heti koko opiskelun ajaksi, mutta useat vakuutusyhtiöt tarjoavat myös 3 kuukauden vakuutuksia kerrallaan. Kannattaa ottaa selvää vakuutusyhtiöistä, kuinka vakuutuksen jatkaminen hoidetaan, jos ottaa vakuutuksen lyhyemmäksi ajaksi kuin on tarkoitus oleskella maassa. (Peru Opas 2008, 3.)

Vakuutusyhtiöitä ovat muun muassa If ja Pohjolan Eurooppalainen. Yksi vaihtoehto on kysellä vakuutusyhtiöistä koko vuoden kestävä matkavakuutus, jonka saa liitettyä kotivakuutukseen (myös vuokra-asuntoon Suomessa). Tämä on yleensä edullinen ja vartenotettava vaihtoehto paljon matkustavalle. Tämänlaisia vakuutuksia on saatavilla myös opiskelijahintaan, kyseisen paketin saa muun muassa If:ltä ja Tapiolasta. Matkavakuutukseen on tärkeää ottaa ominaisuus vakavien sairastapausten varalta, niin että tilanteen sattuessa saa laitettua kuljetuksen Suomeen vakuutuksen maksettavaksi. (If 2012; Peru Opas 2008, 3.)

Käytäntö on se, että sairastumisen sattuessa maksetaan erilaiset lääkäri- ja lääkekulut Perussa, josta sitten myöhemmin kuitteja vastaan peritään maksetut rahat vakuutusyh-

tiöltä. Kaikki kuitit tämänlaisista tilanteista tulee säilyttää ja niihin voi jopa kirjoittaa millainen tilanne on ollut kyseessä, jos vakuutusyhtiöllä on jotain epäselvyyksiä. (Peru Opas 2008, 3-4.)

2.5 Rokotukset ja malarianestolääkitys

Yleiset rokotukset kuten jäykkäkouristus-kurkkumätä, hepatiitti A sekä MPR (tuhkarokko-sikotauti-vihurirokko) on kaikille Peruun matkustaville suositeltavia rokotteita, jotka tulisi ottaa ennen Peruun matkustamista. Keltakuume on riskinarvion perusteella harkittava rokote. On suositeltavaa tarkistaa ennen matkalle lähtöä keltakuumeen riskin suuruus. Kannattaa ottaa huomioon eri rokotusten aikaväli, joten rokotukset tulee ottaa hyvissä ajoin. Tiettyihin rokotuksiin tarvitsee myös vahvistavan rokotteen. (Rokote 2012a.)

Hepatiitti B rokotetta suositellaan ottamaan, mutta se ei ole pakollinen. Hepatiitti A- ja B rokotteet ovat erittäin helppo ottaa samaan aikaan. Keltakuume on riskinarvion perusteella harkittava rokote. On suositeltavaa tarkistaa ennen matkalle lähtöä keltakuumeen riskin suuruus. Kuitenkin keltakuumetta löytyy Perusta myös joissain määrin, onkin siis tärkeää tietää jo etukäteen missä päin Perua aikoo vaihtovuotenaan matkustaa. Erityisesti Iquitosin sekä Chachapoyasin alueilla esiintyy keltakuumetta. (Rokote 2012a.)

Malarian estolääkitys on erittäin tärkeää, jos haluaa matkustella Amazonasin alueella. Yksittäisiä malariatapauksia on myös havaittu Cuzcon, Punon ja Titicaca-järven alueella sekä Pohjois-Perussa. Tänne matkustettaessa malarianestolääkitys ei ole pakollinen, mutta se on toki hyvä ottaa varmuuden varalta. Malarianestolääkkeitä ovat muun muassa Lariam ja Malaron. Malarialääkkeet suositellaan ostettavaksi jo Suomesta, sillä jopa kolmannes ulkomailla myytävistä malarianestolääkkeistä ovat väärennettyjä. Malarianestoon ei ole olemassa rokotetta. Tämänhetkinen (2012) suositus on, että alle viikon kestäville matkoilla Etelä-Amerikkaan ei tarvitse syödä malarianestolääkitystä. Tärkeää on kuitenkin muistaa suojautua malarialta, vaikka estolääkitystä ei suositeltaisi. (Rokote 2012b; THL 2012.)

Malarialta voi suojautua eri keinoin, kuten vaatteilla, hyttysverkoilla sekä erilaisilla hyttyskarkotteilla. Nämä kaikki voi ostaa Perussa. Malariaan sairastumista ei pidä ottaa kevyesti, sillä yksikin malariaa kantavan hyttysenpisto voi antaa tartunnan. Hyttyset voivat kantaa ja tartuttaa ihmisiin myös denguekuumetta. (Poliklinikka 2012; Terveyskirjasto 2012.)

2.6 Asiakirjat liittyen oleskeluun ja matkustamiseen

Ulkomaisilla opiskelijoilla, tulee Perussa liikkueensa lain mukaan olla aina joko passi tai passikopio mukanaan. Tietyissä tilanteissa sitä saattaa tarvita näyttää. Jos ei ole passia/passinkopiota mukana, saattaa joutua kuulusteluihin, vaikka mitään ei olisikaan tehnyt. Tämä on kuitenkin harvinaista. Passin tulee olla voimassa kuusi kuukautta Peruun saapumisen jälkeen. (Aventura 2011; Suomen suurlähetystö, Lima 2012; Travel.State.Gov. 2012.)

Kaupungilla liikkueissa ei kuitenkaan kannata kantaa mukanaan oikeaa passia, sillä tämä on vain suositeltava käytäntö, joka ei käytännössä ole pakollista. Suomen Perun suurlähetystöstä saa virallisen ja leimatun passikopion, joka käy tarvittaessa muun muassa hotelleihin/hostelleihin rekisteröityessä. (Suomen suurlähetystö, Lima 2012a.)

Suomen Perun suurlähetystöön voi ottaa yhteyttä jo Suomesta käsin ja kertoa, että on tulossa opiskelemaan Peruun. Suurlähetystössä toivotaan erityisesti, että Perussa ollessa, kaikki Suomen kansalaiset rekisteröityisivät siellä henkilökohtaisesti. Tämä on suositeltavaa tehdä heti saavuttuaan Limaan. (Suomen suurlähetystö, Lima 2012a.)

Käyntiosoite: Embajada de Finlandia / Suomen suurlähetystö
Av. Victor Andrés Belaúnde 147,
Edificio Real, Tres
Oficina 502 (5. kerros)
San Isidro
Lima 27
Peru

Postiosoite: Embajada de Finlandia
Apartado Postal 270155

Lima 27

Peru

Puhelinnumero: +51-1-222 4466, 222 4480

Sähköposti: sanomat.lim@formin.fi

Internet: www.finlandia.org.pe

Sähköposti viisumit: visa.lim@formin.fi

Virka-aika: ma 8.30–16.45, ti-to 8.30–16.30, pe 8.30–14.00

Konsulipäivystys hätätapauksissa: Virka-ajan ulkopuolella, vuorokauden ympäri
+358-9-1605 5551

(Suomen suurlähetystö, Lima 2012b.)

3 Perussa

Tässä osiossa on tietoa käytännön asioista saapumisesta Peruun sekä yleistietoa Perussa oleskelusta, turvallisuudesta ja kuinka raha-asiat voi hoitaa. Vaihto-opiskelijan tulee huomata, että Peru on Suomeen verrattuna erilainen maa. Kuten esimerkiksi Perussa olleiden vaihto-opiskelijoiden haastatteluista käy ilmi, on Liman liikenne kaoottinen, köyhyyttä on paljon, eikä tietyillä alueilla tule liikkua yksin päiväs- eikä yöaikaan.

3.1 Saapuminen Limaan

Limaan saavutaan Jorge Chavesin kansainväliselle lentokentälle, jonka Skytrax on valinnut parhaaksi Etelä-Amerikan lentokentäksi useamman kerran, viimeksi tänä vuonna 2012. Lentokenttä voi kuitenkin olla sekava ja jokseenkin kaoottinen ihmismäärän vuoksi, etenkin ruuhka-aikaan. Yleensä kaikki kansainväliset lennot saapuvat aikaisin aamulla tai myöhään illalla, joten suositeltavaa olisi, jos joku olisi kentällä vastassa. Lentokentälle voi mahdollisesti pyytää yliopiston tutoria vastaan tai jos viettää ensimmäiset päivät hotellissa, voidaan hotellilta mahdollisesti lähettää työntekijä vastaanottamaan vieras. Tulliin ja passintarkastukseen tulee varata aikaa, ainakin 20–90 minuuttia, sillä portit ovat kaukana toisistaan. Lentokenttä sijaitsee noin 30–40 minuutin päässä Liman ”keskustasta”. (Lap 2007; Peru opas 2008, 9; Skytrax 2012.)

Jos ottaa taksin lentokentältä, on suositeltavaa, että taksi on virallinen. Viralliset taksit maksavat kuitenkin huomattavasti enemmän kuin epäviralliset. Lentokentällä odottelee myös paljon epävirallisia takseja ja erilaisia kyytejä, mutta turvallisinta on valita taksi, jossa on katolla taksikyltti sekä numero selkeästi merkitty. Virallisia takseja ei kuitenkaan tunnista ainoastaan taxi-kyltistä, vaan ainoastaan taksiluvista. Kuitenkin epävirallisissa takseissa kuljettajilla saattaa olla näyttää taksinkuljettajan henkilökortti, vaikka hän ajaisikin epävirallista taksia. Taksimatka Liman keskustaan Mirafloresiin tai Barrancoon maksaa noin 11 €, joka on noin 38,5 nuevo solia (1€ = 3,5 nuevo sol, syyskuu 2012). Useasti taksinkuljettajat yrittävät pyytää jopa tuplahintaa, mutta kannattaa tinkiä tiukasti. Matkan hinta tulee sopia aina ennen matkaan lähtöä. (Numbeo 2012; Peru matkustustiedote 2011; Peru opas 2008, 9; Suomen suurlähetystö 2012a; Ulkoasiainministeriö 2012b.)

3.2 Asuminen ja asunnon hankkiminen

Ensimmäinen askel asunnon hankkimiseen on se, että miettii, mistäpäin Limaa haluaa vuokrata asunnon. Eri kaupunginosista kannattaa ottaa selvää etukäteen ja tutkia millaisella alueella haluaa asua. Miraflores, San Isidro ja Barranco Liman keskustassa ovat hyviä alueita, josta löytyy paljon aktiviteetteja sekä iltaelämää. Mirafloresin ja San Isidron kaupunginosat ovat ylempään keskiluokan, yläluokan sekä ulkomaalaisten suosiossa. Alueet ovat hyvin hoidettuja ja melko rauhallisia. Rauhallisempia asuinalueita ovat esimerkiksi Jesus Maria, Lince, Pueblo Libre, San Borja ja Santiago de Surco. Nämä asuinalueet ovat myös hieman hintavampia, mutta jos haluaa asua vähän kauempana ja on valmis alentamaan asuintasoaan, löytyy San Miguel ja Surquillon asuinalueilta edullisia vuokrattavia asuntoja. Näillä alueilla kuitenkin saattaa olla turvattomampaa ja vuokra-asuntojen kunto on huomattavissa myös vuokran edullisemmässä hinnassa. On kuitenkin hyvä ottaa selvää alueesta, josta on miettinyt hankkivansa asunnon Limassa eikä turvallisuudesta kannata tinkiä. (Peru opas 2008, 9–10; Ulkoasiainministeriö 2012b.)

Kuva 2. Liman kartta (TravelSmart Ltd: World Guides 2012.)

Asuntoa ei suositella vuokrattavan, mikäli sitä ei ole nähnyt ennakkoon. Täten onkin hyvä hoitaa vuokraaminen vasta Perussa. Saavuttua Limaan on suositeltavaa yöpyä pari ensimmäistä yötä hotellissa/hostellissa ja samalla etsiä sopivaa asuntoa. Myös halpoihin hotelleihin on mahdollista sopia edullisia pakettiratkaisuja, jos haluaa viipyä kyseisessä

majoituksessa pidempään. Useimmat vaihto-opiskelijat käyttävät yhteis-asumisratkaisua ja asuvat kommuuneissa. Vaihtoyliopistoilla on yleensä myös tarjolla majoitusta asuntolan muodossa. Tällainen asuminen on helppoa ja turvallista, mutta yleensä myös hieman kalliimpaa. (Peru opas 2008, 9–10.)

Vuokra-asuntoja voi etsiä Internetistä sekä Perussa ilmestyvistä sanomalehdistä, kuten El Comerciósta. Limassa on myös tavallista ilmoittaa vuokrattavana olevista kohteista pihalla olevilla kylteillä, joissa lukee ”Alquiler” (vuokrattavana), kyltissä olevaan puhelinnumeroon voi tarvittaessa/halutessa ottaa yhteyttä. Nettisivusto Gabinohome on myös kätevä sivusto, josta voi etsiä asuntoja Limassa. Sivustolla voi etsiä asuntoja, pelkkää huonetta tai huonetoiveria sekä taloja. (Expatriate Peru 2012; Gabinohome 2012.)

Kun asunto vuokrataan, tulee useimmiten maksaa vähintään yhden kuukauden takuuvuokra vuokraisännälle. Vuokraisäntä saattaa myös vaatia yhden kahden kuukauden ”turvallisuus takuuvuokra”, joka palautetaan vuokrasopimuksen päätyttyä vuokraajalle. Tämä on siltä varalta, että vuokraaja ei maksa vuokriaan tai asunnolle on tehty tuhoa. On myös tavallista, että vuokraisäntä haluaa paikallisen takaamaan ulkomaalaisen opiskelijan vuokrasopimuksen. (Peru opas 2008, 9–10.)

Vuokrasopimus tulee lukea erityisen tarkkaan läpi. On erittäin tärkeää ymmärtää kaikki, mitä allekirjoitetaan, täytyy myös pitää huolta, että vuokraisännän allekirjoitus tulee kaikkiin vuokrasopimuksen kopioihin, myös niihin mitkä vuokraaja saa itselleen. Jos vuokrasopimus on espanjaksi, voi sitä näyttää ja pyytää paikallista kääntämään sen. (Peru opas 2008, 10.)

On hyvä sopia kirjallisena vuokraisännän kanssa kaikesta, mitä vuokra pitää sisällään, kuten vesi, sähkö, siivous (myös yhteiset tilat ja kadun siivous). Jos tämä ei kuulu vuokraan, saattaa se tulla yllättävän kalliiksi. Mikäli vuokraa vain yhden huoneen asunnosta, tulee ottaa selville, ovatko kaikki kodinkoneet yhteisiä ja sopia siitä ennen muuttoa. Jos haluaa purkaa vuokrasopimuksen ennen sen loppumista, tulee siitä ilmoittaa noin kuukautta ennen vuokraisännälle. Kaikki valmiina olevat tavarat on hyvä tarkistaa ja vauriot merkitä muistiin asuntoon tai huoneeseen muutettaessa, sekä ilmoittaa niistä vuok-

raisännälle, täten ei joudu vastuuseen jo olemassa olevista vaurioista. (Peru opas 2008, 9-10.)

Asunnoissa olevat hellat toimivat yleensä kaasulla. Pesuloita löytyy Limasta paljon, joten pesukone ei ole tarpeellinen. Adapteri kannattaa ostaa, sillä yleensä perulaisiin pistorasioihin eivät suomalaiset pistokkeet sovi. Adapteria ei ole pakko ottaa Suomesta mukaan, sillä niitä löytyy Perusta tavallisista supermarketista. Kannattaa myös ottaa huomioon, että talvella Limassa lämpötila laskee yöllä noin +13 asteeseen, joten on hyvä tarkistaa, millainen lämmitys asunnossa on. Useissa taloissa ikkunat ovat vetoisia ja niistä puuttuu keskuslämmitys, joten pitää varautua siihen, että joutuu hankkimaan erillisen lämmityslaitteen asuntoon. Vuokranmaksusta on eri käytäntöjä, se joko maksetaan pankkiin tai vuokraisäntä saattaa kuukausittain hakea sen henkilökohtaisesti käteisenä. (Peru opas 2008, 10; Ulkoasiainministeriö 2012b.)

3.3 Raha-asiat

Perun valuutta on nuevo sol (PEN), noin 3,5 nuevo solia vastaa tällä hetkellä yhtä euroa (syyskuu 2012). Dollareita ja nuevo soleja voi käyttää Perussa maksuvälineenä. USA:n dollari (USD) vastaa tällä hetkellä (syyskuu 2012) noin 2,5 nuevo solia. Viime vuosina nuevo sol on ollut vahva valuutta, kun taas USD on heitellyt. Perulaiset hotellit yleensä tarjoavat samaa kurssia rahan vaihtoon kuin pankitkin. (Jenkins 2009, 33–35; Muunnin 2012.)

Väärennettyä rahaa Perussa on liikkeellä runsaasti, joten tulee olla erityisen tarkkana, missä rahat vaihtaa. Rahat pitää aina vaihtaa pankissa tai virallisissa rahanvaihtopisteissä. Jos nostaa rahaa automaatilta, kannattaa ne nostaa nuevo soleina, ei dollareina. Limassa ja muissa suurissa kaupungeissa on paljon raha-automaatteja. Niitä on pitkin kaupunkia ja ostoskeskuksissa, joten sieltä voi nostaa rahaa turvallisesti. Rahaa ei mielellään tulisi nostaa yksin ja se kannattaa tehdä turvallisessa paikassa. On suositeltavaa, että suuria seteleitä ei kannata mukana ja ne kannattaa vaihtaa pienempiin seteleihin mahdollisimman pian. (Peru opas 2008, 8; Jenkins 2009, 34.)

Visa Electron käy maksuvälineenä Perussa etenkin suurimmissa liikkeissä ja sillä saa myös nostettua rahaa. Myös kansainväliset luottokortit kuten Visa, Mastercard, Ameri-

can Express sekä Diners Club käyvät maksuvälineinä suurissa kaupoissa sekä turistien suosimilla alueilla. Luottokorttimaksuista peritään noin seitsemän prosentin komissio. Vaihto-opiskelijoille suositellaan myös oman tilin avaamista, joka tulee pidempään Perussa asuessa edullisemmaksi kuin Suomen pankkitililtä nostaessa. (Peru opas 2008, 8; Lonely Planet 2012a.)

3.4 Terveys- ja lääkäripalvelut

Perussa yksityisten lääkäreiden taso on hyvä, mutta palvelut ovat kalliita. Kun matkustaa maaseudulle, tulee varautua siihen, että hyviä terveystalouksia ei aina ole tarjolla. Perussa voi juoda vain pulloitettua vettä eli vesijohtovettä ei missään nimessä kannata juoda. Se on terveysriski, josta voi saada vatsataudin tai ripulin. Alussa on suositeltavaa myös pestä hampaat pulloitetulla vedellä, mutta elimistön totuttua, voi vesijohtovedellä pestä hampaat. Ravintoloissa ja kaupoissa kannattaa tarkistaa, onko pullo ollut sinetillä kiinni. (Peru opas 2008, 7–8; Ulkoasiainministeriö 2012b.)

Lääkäreiltä saadut kuitit sekä lääkekuitit ja todistukset tulee laittaa talteen, jotta matkavakuutus Suomessa voi jälkikäteen korvata ostokset. Limassa on paljon erilaisia klinikoita, mutta kannattaa kysyä vakuutusyhtiöltä, onko heillä jokin tietty sairaala, jossa tulee asioida tarpeen vaatiessa. (Peru opas 2008, 7–8; If 2012.)

Suomesta mukaan otettavia reseptilääkkeitä saa ottaa Peruun, jos resepti on kirjoitettu englanniksi tai ainakin käänös reseptistä on englanniksi. Kannattaa ottaa huomioon, että Perusta ei välttämättä löydy kyseistä tarvittavaa lääkettä, eikä edes vastaavaa, joten tulee pitää huoli että tarvittavia reseptilääkkeitä on koko vaihtoajaksi. (Duodecim 2010.)

Sairaaloita Limassa, joissa saa myös englanninkielistä palvelua:

Clinicas Maison de Sante

Av. Miguel Aljovin 208-222

Lima, Peru

puh. + (51) 1 619-6000

Clinica Ricardo Palma

Av. Javier Prado Este 1066

San Isidro, Lima

Peru

puh. + (51) 1 224-2224

British American Hospital (Clinica Anglo Americana)

Alfredo Salazar 350 San Isidro

Apartado de correo 2713

Lima, Peru

puh. + (51) 1 224-4520

(Ulkoasiainministeriö 2012b.)

3.5 Turvallisuus

Peru on melko turvallinen matkustusmaa. Matkailijoihin kohdistuneet aseelliset ryöstöt ovat viime vuosina lisääntyneet Perussa. Juhlapyhät ovat Perussa tunnetusti varallisempia kuin tavallinen arki, sillä paikalliset olettavat matkailijoiden kantavan mukanaan enemmän arvotavaraa, kun he vierailevat perheen ja ystävien luona. Perussa tulee aina noudattaa paikallisten turisti-infojen sekä viranomaisten ohjeistuksia. (Ulkoasiainministeriö 2012a.)

Näpistyksiä ja varkauksia sattuu useasti väenpaljoudessa, kuten toreilla, yleisissä kulku-neuvoissa, kaupungilla ja markkinoilla. Tällaisissa tilanteissa on hyvä pitää erityisen tarkkaa huolta laukustaan ja jos mahdollista laittaa paidan tai housujen sisään osa rahosta. Varkaat ovat ovelia ja ryöstöjä on sattunut muun muassa laukkuun tehdyllä viilolla, jota ei yleensä edes huomaa. Hyvä varotoimenpide on olla pitämättä arvokkaita koruja tai kelloja yllään. (Peru opas 2008, 6–7.)

Taksissa varkaat saattavat varastaa laukkuja avoimesta ikkunasta, joten laukut ja kukkarot olisi suositeltavaa pitää koko ajan auton lattialla tai takakontissa piilossa. On suositeltavaa, että taksin ovet lukitaan taksimatkan ajaksi. Linja-autoissa tulee olla myös erityisen tarkka henkilökohtaisista tavaroistaan, eikä tule jättää taukojen ajaksi mitään linja-autoon sisälle, jos matkustaa pitkän ajan bussissa. Paikallisbusseilla kulkiessa on etenkin illalla hyvä katsoa, ettet ole ainut asiakas bussissa. Pimeään tullen ei ole hyvä

liikkua ulkona, etenkin yksin, illalla myös taksin ottaessa tulee olla erityisen varovainen. Päähtyneenä liikkuminen on vaarallista, sillä se tekee sinusta varkaille helpon kohteen. Erityisvarovaisuutta tulee noudattaa etenkin ilta-aikaan. (Peru opas 2008, 6–7; Ulkoasiainministeriö 2012a.)

Perussa tiet voivat olla huonossa kunnossa ja liikenne kaoottista, joten myös liikenneonnettomuuksia sattuu useasti. Täten onkin oltava erityisen varovainen liikuttaessa paikoissa, jossa ajaa paljon autoja ja mopoja. (Living in Peru 2012.)

Varkauden sattuessa on hyvä mennä heti poliisiasemalle tai ottaa yhteyttä iperúun. Mirafloresin poliisiasema Liman keskustassa on tottunut hoitamaan ulkomaalaisiin kohdistuneita rikoksia. Poliisilaitokselta saa tiedot sekä dokumentit anastetuista tavaroista. (Turismo Peru 2012.)

Perussa on myös ”kuumalinja”, jonne ulkomaalaiset turistit voivat soittaa rikoksen sattuessa, joka on auki 24 tuntia vuorokaudessa. Tämä linja on nimeltään *INDECOPI*, joka auttaa soittajaa yhdistämään puhelun poliisille, jos kyseessä on vakavampi rikos. Tähän numeroon soittaessa autetaan myös asioissa, jotka eivät ole rikoksia, kuten jos matkustaja on kokenut saavansa huonoa palvelua tai että heitä on huijattu. *INDECOPI* puhelinnumero on 51-1-224-7800 tai 51-1-224-7777. Liman ulkopuolelta eli toisesta kaupungeista soittaville tulee numeron eteen näppäillä 01. *INDECOPI* toimii miltei joka puolella Perua, erityisesti suurissa turistikaupungeissa, joten se onkin erittäin hyvä numero pistää muistiin. (Travel.State.Gov. 2012.)

Perussa virallinen hätänumero on 105, mutta turistien olisi suotavaa soittaa iperún numeroon (01) 574-8000 sillä siellä saa varmasti opastusta englanniksi, numero on käytössä 24 tuntia vuorokaudessa. iperúun voi myös laittaa sähköpostia, jos vastausta ei tarvitse välittömästi. (Prom Peru 2012; Travel.State.Gov. 2012; Turismo Peru 2012.)

Peru on yksi maailman suurimmista kokaiinin tuottajista, joten huumeita on liikkeellä paljon. Erilaisia huumausaineita, kuten kokaiinia ja kannabista on paljon tarjolla Perussa, etenkin ulkomaalaisille. Kaikki huumausaineiden käyttö ja hallussapito on kuitenkin

vakavia ja rangaistavia tekoja. Pienestäkin määrästä huumeiden hallussapidosta saa vuosien vankilatuomion. (Peru opas 2008, 7; Ulkoasiainministeriö 2012a.)

Kokalehdestä tehty tee ei kuitenkaan ole laitonta, vaan se onkin hyvin suosittu matkamuisto ja sitä juodaan paljon Perussa. Nimensä mukaan se on tehty kokalehdestä, samasta aineesta kuin kokaiini, mutta siinä ei ole huumaavaa vaikutusta. Sen vaikutusta elimistöön voisi verrata kahviin, sillä siitä saa energiaa. Se on erityisen suosittua vuoris-
tossa Perussa, jossa oleskellaan korkealla meren pinnasta. (Hub pages 2012.)

3.6 Kulkuneuvot

Lima on suurkaupunki yli kahdeksalla miljoonalla asukkaallaan, joten siellä tulee varata aikaa päästäkseen paikasta toiseen. Taksi on muun muassa kätevä ja edullinen kulkuneuvo Perussa. Taksin voi soittaa ja tilata, joka on turvallista. Yhtiö nimeltä *Moli Taxi*, ottaa vastaan varauksia 24 tuntia vuorokaudessa ja on turvallinen tapa liikkua Limassa, etenkin yöaikaan. Suurin osa liikkuvista takseista on epävirallisia, joten tulee kuitenkin olla varovainen taksia käyttäessä. Taksin saa myös helposti seisomalla kadun reunassa kättä heiluttaen, mutta joiltain kaduilta on kiellettyä hypätä taksin kyytiin. Takseissa ei ole taksamittareita, joten hinnasta tulee neuvotella etukäteen. (Ulkoasiainministeriö 2012b; World travel guide 2012a.)

Perussa ja etenkin Limassa on suuri liikenneonnettomuuksien riski, joten polkupyörän vuokraamista tai sen ostamista ei suositella. Polkupyörävuokraamot ovat myös harvinaisia. (World travel guide 2012a.)

Perussa linja-autot ovat yleensä hyvin värikkäitä. Linja-autolla matkustaminen on edullista ja päiväsaikaan vartenotettava vaihtoehto. Linja-autoaikataulut ovat joustavia ja linja-autoon otetaan kyytiin tienvarsilta vaikka varsinaista bussipysäkkiä ei olisikaan. Perussa ei ole raitiovaunuja tai metroja. Limassa ei ole päälinja-autoasemaa, vaan kaikilla linja-autoyhtiöillä on omat pääte- ja hakuasemat. Yksi suurimmista linja-autoyhtiöistä on nimeltään Mirabus. (Andean travel and web 2008; Mirabus 2010.)

3.7 Soittaminen ja Internet

Matkapuhelimien käyttö Perussa, etenkin keskiluokkaisilla ihmisillä on yleistynyt paljon. Perusta saa ostettua hyvin edullisia matkapuhelimia, joten oman matkapuhelimen tuominen Suomesta ei ole välttämätöntä. Perussa toimii myös 3G-puhelimet. Suomalaisista puhelimista Perussa toimii ainoastaan 1900 MHz:n taajuutta tukevat kolmitaajuuspuhelimet. Matkapuhelimiin voi ostaa prepaid-liittymän, jossa kaikki vastaanotetut puhelut Perun sisällä on maksuttomia. Pelkkää liittymää on kuitenkin kyttykauppojen yleisyyden vuoksi vaikeampi löytää. (Telestial 2012; Ulkoasiainministeriö 2012b.)

Suomeen soittaessa on Perussa myynnissä erilaisia puhelinkortteja, kuten Hola Perú tai 147, näillä korteilla voi soittaa paikallisista puhelimista kansainvälisiä puheluita. Internetin välityksellä Skype on vartenotettava ja hyvä vaihtoehto. (Peru opas 2008, 11–12.)

Limasta löytyy useita Internet kahviloita ja Internet-paikkoja. Limassa on tavallisia Internet-kahviloita sekä todella paljon niin sanottuja ”Internetkoppeja” (*internetbooth*), niitä löytyy joka puolelta Limaa sekä Perua ja ne ovat auki yleensä kello kymmenestä iltapäivästä kymmeneen tai pidempään. Keskimäärin tunti netissä maksaa alle euron. (Frommers 2012.)

Omaan vuokra-asuntoon on myös mahdollista ostaa Internet-yhteys. Yksi vaihtoehto Internet-yhteydeksi on Telefonica. Telefonica on suuri operaattori, joka toimii myös muualla Etelä- sekä Väli-Amerikassa. Internet-yhteyden saamiseen riippuu asuinpaikka eli onko siellä Internet-yhteys mahdollista. Limassa suurimmissa ja suosituimmissa asuinalueissa Internet-yhteyden saaminen on useimmiten mahdollista. (Telefonica 2012; Peru opas 2008, 10.)

Perun markkinoilla on myös muita Internet-yhteyden tarjoajia kuin Telefonica, yksi esimerkki on Comunicaciones Móviles del Perú. Internetin käyttö Perussa on kasvanut huimaa vauhtia, joten se on helppo saada. Perussa Internetin käyttö onkin suhteessa suurinta koko Latinalaisessa Amerikassa, vuonna 2011 34,1 prosenttia Perun väestöstä käytti Internetiä. (Internet world stats 2012.)

4 Matkailu Perussa

Perun matkailu keskittyy suurilta osin sen tunnetuimpaan matkakohteeseen, Cuzcossa sijaitsevaan Machu Picchuun. Se, mitä monet eivät tiedä, on, että Peru omaa aivan uskomattoman luonnon ja mahdollisuudet erittäin monimuotoiseen matkailuun. Vuoristo, viidakko ja rannikko tarjoavat matkailijalle vaihtelevuutta kohteisiin. Matkailu Perussa osiossa saa tietoa matkailusta ja kohteista Andeilla, Amazonian alueella sekä Etelä- ja Pohjois-Perussa.

4.1 Machu Picchu

Machu Picchu eli inkojen kadonnut kaupunki sijaitsee Cuzcon läheisyydessä. Sitä alettiin rakentaa vuosina 1438–1532 ja se oli asuttuna siihen saakka, kunnes espanjalaiset valloittivat sen. Machu Picchu on UNESCO:n maailmanperintökohde ja Perun ehdottomasti tärkein matkailunähtävyys. Machu Picchulle vie polku nimeltä ”Inca trail”. (Gauldie 2009, 48–49; Jenkins 2009, 273.)

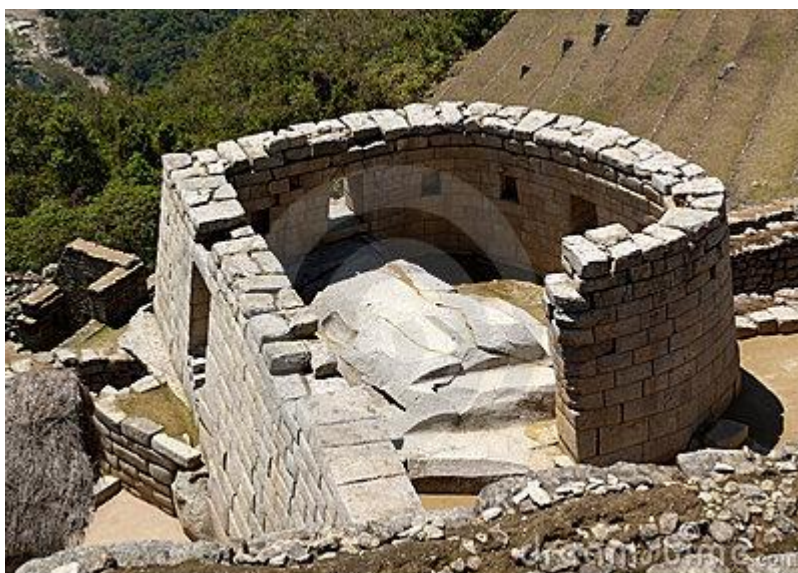
Kuva 3. Machu Picchu (Sacred destinations 2012.)

Machu Picchuun pääsee Cuzcosta sekä Sacred Valleystä, josta tehdään sinne myös päiväretkiä. On yleistä yhdistää niin Machu Picchu kuin Sacred Valleyn retket yhteen, jolloin matkailuun kuluu hieman enemmän aikaa. Limasta matkustavien kannattaa ottaa suora lento Cuzcoon. Suosittu tapa kokea Machu Picchu, on vaeltaa sinne. ”Inca trail” on kävellen tehtävä vaellusmatka, joka kestää yleensä neljä päivää. Siinä kävellään vuo-

rien läpi Urubamba joelle ja seurataan osittain historiallista reittiä, jota Inkat käyttivät ennen aikaan Machu Picchulle. (The Inca Trail 2012.)

Vaellus on yli 40 kilometriä pitkä ja vaatii osallistujaltaan hyvää peruskuntoa sen fyysisen raskauden vuoksi, sekä tulee huomioida, että reitti nousee parhaimmillaan yli 4000 metrin korkeuteen. Machu Picchulle voi myös matkustaa junalla Cuzcosta Puente Ruinakseen, joka on asema Machu Picchun läheisyydessä. Matka kestää neljä tuntia ja se operoi vain matkailun sesonkiaikana. Vaihtoehtoisesti junalla voi matkustaa Aguas Calientesiin, josta on suora bussiyhteys Machu Picchun raunioille. (Inca Trail 2012; The Machu Picchu Gateway 2012a; Rantapallo 2012.)

Machu Picchulle voi matkustaa ympäri vuoden, mutta helmikuisin se on suljettu, sillä tällöin sitä kunnostetaan sekä silloin on paljon sateita. Inkojen kadonneeseen kaupunkiin kannattaa matkustaa kun sää on kuiva, eli toukokuusta lokakuuhun. Suurin määrä majoitusvaihtoehtoja löytyy Cuzcosta, mutta myös Sacred Valleyn eri kaupungeissa, kuten Ollantaytambossa, Aguas Calientesissä ja Picasissa, on paljon majoitusvaihtoehtoja. On hyvä tietää, että Cuzcon hotellien hinnat ovat korkeammat, kuin muualla Perussa. Joka paikassa Perussa, myös Machu Picchulla tulee olla varovainen taskuvarkaiden takia. (Rantapallo 2012.)

Kuva 4. Aurinkotemppele (Dreamstime 2012.)

Aurinkotemppele on yksi Machu Picchun kuuluisimpia raunioita. Inkat palvoivat siellä the Intiä eli aurinkoa. Kun aurinko paistoi kohti temppeleä, se osui ja heijastui suoraan temppeleä keskellä olevaan suureen kiveen. Aurinkotemppeleä sai käyttää vain papit, jotka uhrasivat eläimiä ja tekivät niistä ennustuksia. Muita kiinnostavia raunioita ja nähtävyyksiä Machu Picchulla on Intihuatanan kivi (the Intihuatana stone) ja sitä on todennäköisesti käytetty kellona tai kalenterina. Intihuatanan kivellä papit ovat myös todennäköisesti tutkineet kuuta ja avaruutta sekä arvalleet vuodenaikoja. Intihuatanan kivelle on 78 porrasta, jotka on kaiverrettu graniittikivistä. (Ancient Worlds 2011; The Machu Picchu Gateway 2012b; The Peru guide 2010c.)

Kuva 5. Intihuatanan kivi (Crystalinks 2012.)

Toinen tärkeimmistä nähtävyyksistä on kolmen ikkunan temppele (The Temple of Three Windows). Se sijaitsee Machu Picchun itäpuolella ja sen nimi tulee suoraan siitä, että rakennuksessa on kolme suurta ikkunaa ja kaksi suurta avointa tilaa. Kolmen ikkunan temppeleistä voi nähdä kauneinta rakennustyötä, jota inkat käyttivät. He käyttivät rakentaessaan suuria kiviä asetellen ne suoraan päällekkäin. Inkat rakensivat myös mausoleumin, joka on yhä hyvin säilynyt. Siellä inkat uhrasivat muumioille ja johtajille. Siisälle mausoleumiin mentäessä on portaisiin kaiverrettu maanjumalattaren symboli. Muita uskomattomia raunioita ovat muun muassa heti pääportilla sijaitseva "The Watch Tower" sekä hautausmaa ja rituaalikivi (Upper Cemetery and Ritual Rock), jonne inkat hautasivat kuolleita. (The Peru guide 2010d; The Peru guide 2010e; The Peru guide 2010f; The Peru guide 2010g.)

Kuva 6. Kolmen ikkunan temppleri (Travel guide of Machu Picchu 2012.)

4.2 Sacred Valley

Sacred Valley sijaitsee Pisacin ja Ollantaytambon välissä ja sinne pääsee helposti Cuzcosta. Sacred Valley oli tärkeä paikka entisaikaan inkakansalle, sen ilmastollisen ja maantieteellisten seikkojen vuoksi. Siellä on arkeologisia nähtävyyksiä, lumihuippuisia vuoria sekä monia jokia, jotka laskeutuvat laaksoon. Sacred Valleyn ilmaston vuoksi siellä on paljon eri lajeja niin eläimiä kuin kasvillisuuttakin. Luonnossa voi yhä nähdä chincilloja, hirviä, kettuja ja eri lintulajeja. Sacred Valley on kiinnostava matkakohde matkailijoille, jotka ovat kiinnostuneet niin historiasta, arkeologiasta sekä luonnosta. (Perurail 2012; The Machu Picchu Gateway 2012c.)

Kuva 7. Sacred Valley (Oneclickfun 2012.)

Pisacin kaupunki sijaitsee noin 30 kilometriä Cuzcosta ja on hyvien kulkuyhteyksien varrella. Arkeologisesti Pisac on kiinnostava, siellä sijaitsee muun muassa aurinkotemppli, jonka inkat ovat rakentaneet erilaisiin seremonioihin. Muita arkeologisesti ja historiallisesti kiinnostavia kaupunkeja Sacred Valleyn lähellä ovat muun muassa Sacsayhuamán, jota ympäröi Andien vuoristo ja jossa järjestetään yhä inkojen entisaikojen juhla nimeltään Inti Raymi. Tähän juhlaan voivat myös matkailijat ottaa osaa. Inti Raymi-juhlaa varten paikalliset pukeutuvat värikkäästi ja samaa odotetaan vierailijoilta. Qenko ja Tambomachay ovat kaupunkeja, joissa on vesiputouksia sekä inkojen raunioita. Ollantaytambo sijaitsee hieman alle 100 kilometriä Cuzcosta ja on yksi tärkeimmistä kaupunkeista, joissa voi yhä nähdä raunioita inkakulttuurista. On sanottu, että Ollantaytambon rauniot ovat hienoimpia kiviraunioita, jotka Inkat ovat rakentaneet Perussa. (Perurail 2012; The Machu Picchu Gateway 2012c.)

Kuva 8. Ollantaytambo kivirauniot (World-Mysteries 2010.)

4.3 Titicaca, Andit

Yksi Perun suosituimmista matkakohteista on Titicacajärvi (Lake Titicaca), joka sijaitsee Bolivian ja Perun rajalla Andien vuoristossa. Sen sanotaan olevan yksi erikoisimmista ja henkeäsalpaavimmista järvistä, sillä se sijaitsee yli 3800 metriä meren pinnan yläpuolella. Titicacajärvellä on pitkä historia, sillä se oli pyhä paikka inkoille. Inkat uskoivat, että inkahallitsija Manco Capac syntyi Titicacajärvellä. He uskoivat myös, että elämä ja ihmiset ovat lähtöisin Titicacajärveltä, sillä heidän uskomusten

mukaan jumala Viracocha loi auringon Titicacajärven lähistöllä. (Lake Titicaca 2008.)

Kuva 9. Lake Titicaca (Peru tours 2012.)

Nykyisin Titicacajärvi on UNESCO:n maailmanperintökohde. Sen erottaa muista samankaltaisista kohteista sen erilaisuus, pitkä historia sekä se, että mikään muu samantyylinen kohde ei ole ollut muinaisen kulttuurin syntypaikka. Kun Titicacajärvellä vierailee Perusta käsin, kannattaa majoittua Punon kaupunkiin. Puno on kaunis ja vanha kaupunki, joka henkii vanhaa arkkitehtuuria, kuten entisaikaisia kirkkoja. (Lake Titicaca 2008; Unesco 2012.)

Puno on tärkeä kaupunki agrikulttuurisesti, sillä siellä kasvatetaan laamoja ja alpakoita, jotka ovat tunnettuja Perussa. Kaupungin sanotaan olevan myös Perun folkloristinen pääkaupunki, sillä siellä voi nähdä paikallisten kansantansseja sekä kuulla kansanlauluja. Punon kaupungissa on paljon turismia Titicacajärven vuoksi sekä sen helpon reittiyhteyden vuoksi Boliviaan. Punon kaupunkiin matkustetaan paljon myös sen takia, että matkaa voi jatkaa rajan yli Boliviaan. (Puno 2012.)

Punosta voi tehdä erilaisia retkiä sen läheisille saarille, joilla on hyvin pitkä historia. Nykyään saarilla on paljon massaturismia, mutta tuhansia vuosia sitten niillä eli kansa nimeltä uros, ja ne olivat aika eristyneitä. Isla Taquille on näkemisen arvoinen kohde matkalla Punoon. Se on sekoitus perulaista ja bolivialaista kulttuuria, jota voi nähdä vielä tänä päivänäkin. Punossa sijaitsee myös historialliset Sillustani-hautajaistornit,

jotka kansa nimeltä Altiplano rakensi kuninkailleen haudatakseen heidät. Nämä tornit ovat ainutlaatuisia koko maailmassa. (Puno 2012.)

On hyvä tietää, että Titicacajärven alueella asuvat ihmiset eivät pidä siitä, että heistä otetaan valokuvia. On tärkeää kysyä ensin lupa valokuvien ottamiseen ja joskus voi joutua jopa hieman maksamaan paikallisille, jos haluaa ottaa kuvia luonnollisesta tilanteesta kyseisestä kansasta. Muuten kansa Punossa ja sen lähetyillä on ystävällistä ja pitää matkailijoista. (Puno 2012.)

Lähellä Punoa Juliacassa on kansainvälinen lentokenttä nimeltään Manco Capacin. Vaikka Manco Capacin lentokentälle lennetään myös muutamia kansainvälisiä lentoja, on suositeltavaa ostaa matka lentäen Limasta. Cuzcosta ja Arequipasta pääsee myös linja-autolla Punoon, jonka matka kestää noin kahdeksan tuntia. Punosta takaisin Cuzcoon lähtee yöbussi miltei joka päivä. Cuzcosta Punoon pääsee myös junalla, mutta junat menevät sinne vain kolme kertaa viikossa. Bolivian puolelta pääsee Punoon helposti. Bolivian puolelta on mahdollista valita kahdesta eri reitistä, nopeasta suorasta reitistä linja-autolla, joka on kalliimpi tai lauttamatka. Lauttamatka Copacananasta Punoon kerrotaan olevan mielenkiintoinen sen maisemien vuoksi. (Puno 2012.)

4.4 Iquitos, Amazonia

Iquitos sijaitsee Amazonin viidakossa ja on suurin kaupunki, johon ei voi matkustaa maateitse, sillä sinne voi matkustaa vain lentäen tai veneellä. Iquitos on Amazonin Loreton alueen pääkaupunki, jossa pääsee käsiksi sademetsän elämään parhaiten. Iquitosin alueella on paljon turismia ja turisteille löytyy sieltä nykyään paljon erilaista tekemistä paikallisten oppaiden kera. Joka lauantai Belenin torilla järjestetään markkinat, joissa myydään luonnonlääkkeitä jokaiseen vaivaan. (Dawn on the 2005; Lonely Planet 2012b.)

Plaza de Armas on Iquitosin suurin aukio, jossa järjestetään joka sunnuntaiaamu lipunnostoseremonia. Iltaisin aukio on täynnä vierailijoita sekä erilaisia katutaiteilijoita. Aukiolla sijaitsee näkemisen arvoinen muistomerkki niille kaatuneille sotilaille, jotka olivat kotoisin Iquitosista ja puolustivat Perua sodassa vuonna 1879. Plaza de Armaksen aukiolla on myös maankuulu Matriz katedraali, joka rakennettiin vuonna

1911. (Iquitos news 2006.)

Kuva 10. Amazon river (Iquitostravel 2012.)

"The iron house" eli terästalon kerrotaan olevan Gustaf Eiffelin käsialaa, joka myös suunnitteli Eiffel-tornin Pariisiin. Terästalo on alun perin rakennettu Ranskassa 1800-luvun lopussa, mutta se lähetettiin Amazoniaan Pariisissa järjestettävien messujen päätteeksi. Nähtävyys sijaitsee Iquitosissa Putumayon ja Prsoperon kulmassa. Amazonian kirjasto on hieno nähtävyys, sillä se on erikoistunut Amazonian alueen kirjallisuuteen ja valokuvaukseen, myös lähistöllä sijaitseva Amazon museo on suosittu nähtävyys. Camu Camu galleriasta löytää paikallisten taidetta. (Iquitos news 2006.)

Suosittuja retkiä Iquitosissa ovat laivamatkat pitkin Amazonin jokea, jolloin voi kokea sademetsän todellisen luonteen. Vapaaehtoistyötä Iquitosissa voi harjoittaa siellä sijaitsevassa eläinten orpokodissa. Perun suurin perhosmuseo sekä kelluvat talot ovat tunnettuja nähtävyyksiä. (World guides 2012.)

Kuva 11. Kelluvat talot (Bubuia 2012.)

Iquitosin lähialueet ovat näkemisen arvoisia, kuten Iquitosin pohjoispuolella sijaitseva San Andres, josta on yhteys kuuluisalle perhosfarmille, eteläpuolella on Quistochochan kansallispuisto, jonka alue on valtava. Sieltä löytyy laguuni, eläintarha, museoita sekä ravintoloita. Santo Tomasin kylään pääsee helposti Iquitosista, jossa voi harrastaa erilaisia vesiurheilulajeja. Zungarocochan järvelle matkustetaan bussilla, sillä sinne on vain noin 12 kilometriä Iquitosin lentokentältä. Tämä on erinomainen paikka rentoutumiselle, auringonotolle sekä uimiselle. (Iquitos news 2006.)

Chachapoyas on Amazonian alueen pääkaupunki, joka sijaitsee Utcubamba joen laaksossa. Chachapoyasissa itsessään ei ole suuria turistinähtävyyksiä, mutta sen lähialueilla on. Kuelap sijaitsee 74 kilometriä Chachapoyasista ja sen on sanottu olevan uskomaton matkakohde ja siellä ei ole vielä hirveästi turismia. Chachapoyas kulttuurin entinen asumispaikka on täynnä kivitaloja ja siellä sijaitsee suuri kivimuuri, jota on käytetty hyökkäysten suojelussa. (Gauldie 2009, 114.)

4.5 Pohjois-Peru

Pohjois-Perusta löytyy matkakohteita niin surffareille, kuin arkeologiaa rakastaville. Esimerkiksi Chiclayosta ja Trujillosta löytyy sekoitus koskemattomia aurinkorantoja ja aaltoja sekä arkeologisia aarteita. Alkuperäiskansan elämästä kiinnostuneen kannattaa käydä Colca Canyonilla, jota kutsutaan myös inkojen kadonneeksi rotkoksi.

4.5.1 Chiclayo

Chiclayossa on miltei puoli miljoonaa asukasta ja se sijaitsee läheisestä Trujillon kaupungista noin 200 kilometrin päässä. Chiclayo sijaitsee Lambayequen maakunnan alueella Pohjois-Perussa ja se on neljänneksi suurin kaupunki Perussa sen 500,000 asukkaallaan. Kaupunki löydettiin vuonna 1950 ja se on aikojen saatossa kasvanut metropoliksi Perussa. Kaupunki nousee 95 metriä meren pinnan yläpuolelle ja se sijaitsee noin 780 kilometriä Limasta. Chiclayon kaupunki on erityisen suosittu surffaajien keskuudessa, sillä siellä on Perun parhaimmat aallot ja aurinkorannat. Perua ei kuitenkaan vielä tunneta erityisen hyvin rantalomakohteena, joten kyseiset rannat ovat vielä miltei koskemattomia. (Chiclayo 2012; Gaudie 2009, 103.)

Kuva 12. Chiclayo (Latino travel 2012.)

Suurin osa matkustajista matkustaa Chiclayoon sen pitkän historian ja arkeologisten jäänteiden vuoksi. Arkeologisesti tärkeitä aarteita siellä on muun muassa Sipan, Tucume ja Batan. Senor de Sipanin-hauta on tärkeä ja suosittu nähtävyys Chiclayon kaupungissa. Hänen uskotaan olleen Lambayequen maakunnan rikas hallitsijaa 1600-luvulla. Senor de Sipanin-hauta on suurin arkeologinen löytö sitten Egyptin Tutankhamonin haudan jälkeen. Hänet haudattiin koruineen sekä palvelijoineen, perheineen, henkivartijoineen sekä mukaan haudattiin myös laama ja koira. Uskotaan, että kaikki heidät on uhrattu Sipanin lordin vuoksi. Chiclayon kaupungista löytyy ostosmahdollisuuksia laidasta laitaan, markkinat sekä vilkas yöelämä. Chiclayon kaupungin suuren koon vuoksi, sieltä löytyy erilaisia hotelleja edullisesti

budjettimatkaajille. (Chiclayo 2012; Gauldie 2009, 103.)

Kuva 13. Sipanin lordin hauta (Cusco Amazon 2012.)

Limasta lentää päivittäin Jose A. Quiñones Gonzalesin lentokentälle noin tunnin, sekä Trujillosta lentää noin 15 minuuttia. Seikkailunhaluisille halvempi, mutta hieman epämukavampi tapa matkustaa Pohjois-Peruun on bussilla, joka kulkee päivittäin. Tämä on huomattavasti hitaampaa, mutta samalla näkee Perun upeaa maata sekä sen monimuotoisuutta. (Chiclayo 2012.)

4.5.2 Trujillo

Trujillo on Perun kolmanneksi suurin kaupunki sen 650 000 asukkaallaan ja se on Pohjois-Perun La Libertadin alueen pääkaupunki. Entisaikaan sitä hallitsi Chimu ja Mochina kansat. Trujillo on ollut tärkeä meriportti, jota on suojeltu merirosvoilta. Nykypäivänä Trujillo on moderni kaupunki täynnä vanhanaikaisia taloja ja se on Perun arkeologisten kaivausten pääkaupunki. Kaupunki sijaitsee lähellä Chan Chan, joka on entisaikainen inkojen pääkaupunki. Chan Chan on nykyään UNESCO:n maailmanperintökohde ja arkeologisesti tärkeä nähtävyys. Trujillo on aikojen alusta ollut omavarainen ja vauras kaupunki. Maanviljelyn vuoksi siellä on voitu vaihtaa tuotteita riisiin ja sokeriin vuosisatoja sitten. Trujillo oli ensimmäinen tärkeä kaupunki, joka sai itsenäisyyden espanjalaisilta vuonna 1820. (Moon Travel guides 2012a; Gauldie 2009,

98-99; Go2Peru 2000.)

Kuva 14. Chan Chan (Foromiperu 2012.)

Trujillo on sekoitus arkeologisia nähtävyyksiä sekä rantaelämää, esimerkiksi Chicaman ranta on suosittu surffaajien kesken. Trujillossa on myös edullisia museoita, jonne sisäänpääsy maksaa noin 2–5 nuevo solia. Limasta Trujilloon on matkaa noin 560 kilometriä ja Trujilloon pääsee Limasta lentäen noin tunnissa ja linja-automatka kestää noin kahdeksan tuntia. (Gauldie 2009, 98–99; Explore by yourself 2012.)

4.5.3 Moche route

Pohjois-Perun rannikko on ollut koti monelle muinaiselle kansalle kuten Chavín, Cupisnique, Paracas, Nazca, Moche ja Chimú-kansalle. Monet kansoista jättivät jälkeensä käsitöitä, temppeleitä sekä keramiikkaa. Moche reitin varrella pääsee tutustumaan entisaikaisiin arkeologisiin aarteisiin. (Explore by yourself 2012.)

4.5.4 Mancora

Viime vuosina pienestä Mancoran kalastajakylästä on kasvanut surffaajien Mekka. Suurin turistisesonki on joulukuusta maaliskuuhun, jolloin kylä täyttyy niin paikallisista kuin ulkomaalaisistakin matkailijoista. Päivisin se täyttyy surffaajista ja öisin siellä järjestetään legendaarisia juhlia. Mancorasta löytyy yhä lukuisia reppureissaajan budjetille sopivia hostelleja sekä surffikouluja. Limasta pääsee Mancoraan lentäen tai linja-autolla. Linja-automatka kestää noin 14 tuntia. (Moon Travel guides 2012b.)

Kuva 15. Surffaajien paratiisi (Billabong 2012.)

4.6 Etelä-Peru

Etelä-Peru on sekoitus luonnonnähtävyyksiä kuin paratiisikeitaita. Sieltä löytyvät matkakohteet ovat vastakohtia toisilleen, kuten Colca Canyon ja Huacachinan oasis. Yhteinäistä kaikille matkakohteille on niiden pitkä historia.

4.6.1 Colca Canyon ja Arequipa

Toiseksi suurin kaupunki Perussa on Arequipa, jota kutsutaan valkoiseksi kaupungiksi. Siellä talot ovat rakennettu valkoisesta tuhkasta, jota on saatu ennen aikaan tulivuorista. Arequipan alue on täynnä kontrasteja sen kolonian aikaisista kirkoista, luonnonnähtävyyksistä sekä sen tulivuorista, joiden huippua peittää lumi. Arequipan rannikolla on rantoja ja noin viiden kilometrin päästä Arequipan kaupungista on hiekkaranta auringonottamiseen ja uimiseen. Matkailijat matkustavat usein Arequipan kaupungin kautta yhdelle Perun suurimmalle luonnonnähtävyydelle, Colca Canyonille. Colca Canyonin suuruutta kuvaa se, että sen on sanottu olevan jopa kaksi kertaa syvempi kuin Yhdysvaltojen Grand Canyon. Sen sanotaan olevan maailman syvin kanjoni. Colca Canyonin tekee erilaiseksi myös se, että se on yhä kaikin puolin asutettu. Siellä kaikki osat ovat otettu hyötykäyttöön ajatellen esimerkiksi maanviljelyä. Colca Canyonin alueella asuu Perun yhä harvenemassa määrin olevat alkuperäiskansat. Se lisää turismia alueelle, sillä on sanottu että Colca Canyonin alue on harvoja alueita Perussa, jossa todella voi nähdä alkuperäiskansan elämää. Colca Canyonia kutsutaan myös "inkojen kadonneeksi rotkoksi", sillä se löydettiin uudelleen vasta 1930-luvulla. (About.com

2012; Gauldie 2009, 82.)

Kuva 16. Colca Canyon (Global Express Tours 2012.)

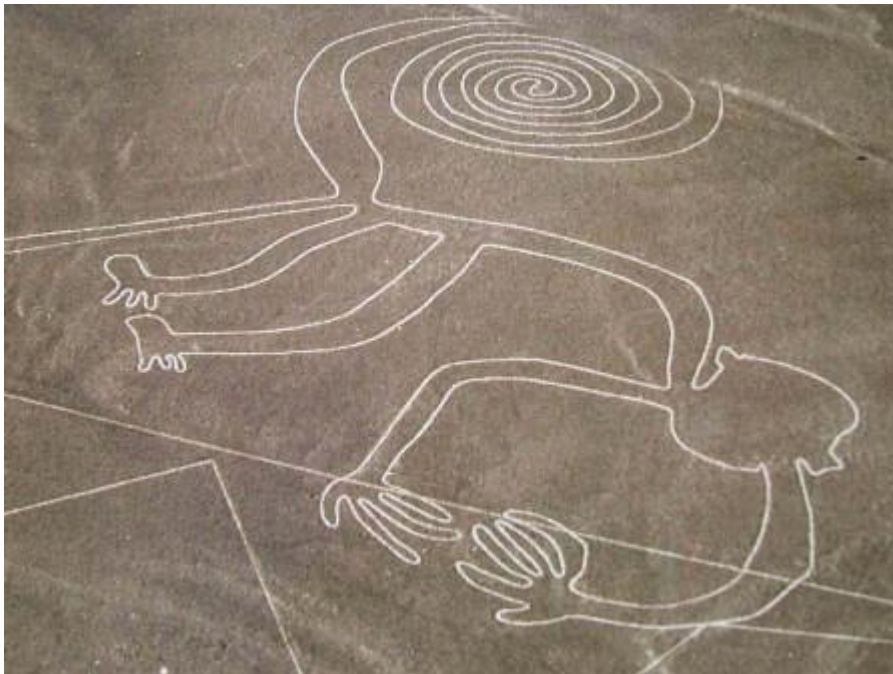
Matkustajat ovat kokeneet helpoimmaksi ottaa bussin Colca Canyonin pienempiin kaupunkeihin, kuten Chivayaan sekä Cabanaconde. Chivayassa on kuumia lähteitä, joissa voi rentoutua pitkän matkustamisen jälkeen sekä kaupungissa on myös monia erikoisuuksia, kuten Toro muerto-hautausmaa, johon intiaanit ovat haudattu 90 asteen kulmaan. (About.com 2012.)

Colca Canyonilla voi myös vaeltaa ja pyöräillä, jotka ovat suosittuja tapoja kokea alue. Matkailijoiden tulee muistaa, että ilma siellä on erityisen ohut ja siihen on hyvä totutella ennen liikkeelle lähtöä. Pankkikortit ja matkailijanshekit eivät käy pienissä kylissä, joten matkustajalla tulee olla mukana tarpeeksi rahaa. Colca Canyonille paras aika matkustaa on sadekauden jälkeen, silloin siellä on kaikkein kauneinta. Matkoja sinne tehdään kuitenkin ympäri vuoden. (About.com 2012.)

4.6.2 Nazca

Nazcalinjat ovat kuuluisia, muinaisten intiaanien tekemiä erilaisia kuvioita ja viivoja geometrisistä kuvioista sekä eläimistä. Ne on tehty Nazcan autiomaahan suurelle alueelle. Palpan kaupunki sijaitsee eteläisessä Perussa ja se on Nazcalinjojen alueella. Nazca-

linjat ovat yksi Perun mielenkiintoisimpia nähtävyyksiä. Palpaan voi lentää Limasta, lennon kestäessä vain noin puoli tuntia, kun taas linja-autolla matka kestää noin 3,5 tuntia. Limasta Palpaan eli Nazcalinjojen lähetyville on matkaa noin 340 kilometriä. (Nazca Peru 2012; World Cities 2012.)

Kuvat 17 & 18. Nazcalinjat (Culturedart 2010.)

4.6.3 Ica ja Huacachina

Etelä-Perussa sijaitseva Ica on Ica alueen pääkaupunki. Icasta puhutaan sen olevan Perun lähteiden, laaksojen ja hiekan maa. Ennen aikaan sen sanottiin olevan hienoston eli

lääkäreiden sekä pyhimysten salainen maailma. Chincan alue on lähellä Ican kaupunkia, joka on kuuluisa palmuistaan sekä sen raa'asta historiasta, sillä ennen aikaan sinne tuotiin orjia Afrikasta puuvillaplantaaseille. Chincan alueelta hieman kauemmas Icaan päin, sijaitsee Paracas. Paracaksen saarelle pääsee laivalla, josta voi katsella merileijonia, pingviinejä sekä flamingoja. (PeruTravels 2010a.)

Huacachinan kaupunki sijaitsee Ican kaupungin eteläpuolella. Huacachina on palmuineen kuin oasis, jota ympäröivät hiekkadyynit. Huacachina oli myös entisaikaan Perulaisen eliitin juhlimispaikka, mutta nykyisin sinne tulevat rentoutumaan matkailijat ympäri maailmaa. Icasta Huacachinaan on vain alle 10 kilometriä, joten sinne pääsee helpoimmin taksilla tai venetaksilla. Linja-autot Limasta Icaan ja sieltä Huacachinaan kulkevat päivittäin ja matka kestää noin neljästä viiteen tuntia. Huacachinassa tai Icassa ei sada miltei koskaan, sillä ne sijaitsevat aavikolla. Säiden puolesta sinne on siis hyvä aika matkustaa melkein milloin vain. On hyvä muistaa juoda tarpeeksi vettä sekä käyttää korkeita suojakertoimia oleskellessa auringossa. (Huacachina 2012; Lonely Planet 2012c.)

Kuva 19. Huacachina (Huacachina 2012.)

Peru kiehtoo matkailijaa sen eksoottisuudellaan ja ainutlaatuisuudellaan. Vielä melko tuntemattomana matkailumaana, etenkin pohjoismaalaisille, Peru tarjoaa elämyksiä laidasta laitaan. Perussa matkustellessa, matkailija kokee historian henkäyksen ja voi tuntea palaavansa Inkojen muinaiseen valtakuntaan.

Lähteet

About.com 2012. Colca Canyon, Peru. Luettavissa:

<http://gosouthamerica.about.com/cs/southamerica/a/PeruColca.htm>. Luettu: 31.10.2012.

Ancient Worlds 2011. Machu Picchu. Luettavissa:

<http://www.ancientworlds.net/aw/Places/Place/646678>. Luettu: 12.11.2012.

Andean travel and web 2008. Transport from Lima. Luettavissa:

<http://www.andeantravelweb.com/peru/transport/lima.html>. Luettu: 2.10.2012.

Aventura 2011. Peru Inkojen polulla. Luettavissa:

http://www.aventura.fi/pdf/mundo_Peru.pdf. Luettu: 12.11.2012.

Bernero, L. & Turunen, A-R. 2011. Suomen perulaisten matkailutottumukset 2011.

Suomen Perun suurlähetystön tutkimus. 2011.

Billabong 2012. Surffaajien paratiisi. Luettavissa:

<http://bigwaveworldtour.com/events/billabong-pico-alto-invitational-peru>. Luettu: 31.10.2012.

Bubuiä 2012. Kelluvat talot. Luettavissa:

<http://bubuiainstitute.wordpress.com/2010/10/19/belen-iquitos-peru-floating-city/>.
Luettu: 31.10.2012.

Bushtracks expeditions 2012. 8-Day Peru Family Adventure. Luettavissa:

<http://www.bushtracks.com/destinations/south-america/8-day-peru-family-adventure/overview/865>. Luettu: 9.11.2012.

Chiclayo 2012. Tourism, Travel, & Information Guide to the City of Chiclayo, Peru and Surrounding Region. Luettavissa: <http://www.chiclayo.com/>. Luettu: 31.10.2012.

Crystalinks 2012. Intihuatana Stone. Luettavissa:
<http://www.crystalinks.com/machu.html>. Luettu: 12.11.2012.

Culturedart 2010. Nazca Lines in Peru. Luettavissa:
<http://culturedart.blogspot.fi/2010/10/nazca-lines-in-peru.html>. Luettu: 12.11.2012.

Cusco Amazon 2012. Lord of Sipan. <http://cuscoamazon.com/ing/2009/04/03/>.
Luettu: 14.11.2012.

Dawn on the Amazon 2005. Welcome to Iquitos Peru. Luettavissa:
<http://www.dawnontheamazon.com/iquitosperu.html>. Luettu: 31.10.2012.

Duodecim 2010. Maittainen luettelo. Luettavissa :
<http://www.duodecim.fi/web/kotisivut/verkko-ja-mobiili/>. Luettu: 2.9.2012.

Dreamstime 2012. Sun Temple at Machu Picchu. Luettavissa:
<http://www.dreamstime.com/stock-image-sun-temple-machu-picchu-image17257131>.
Luettu: 12.11.2012.

Expat Peru 2012. Cost of living in Lima. Luettavissa: www.expatperu.com/cost-of-living-in-lima.php. Luettu: 29.9.2012.

Explore by yourself 2012. The Moche Route and Trujillo. Luettavissa:
http://www.explorebyyourself.com/en/peru/about_the_country/moche_route_and_trujillo/. Luettu: 31.10.2012.

Frommers 2012. Destination Lima. Luettavissa:
<http://www.frommers.com/destinations/lima/2868020157.html>. Luettu: 17.10.2012.

Foromiperu 2012. Chan Chan. Luettavissa: <http://www.foromiperu.net/conociendo-el-peru/140-trujillo-peru-aqui-vivo-yo.html>. Luettu: 31.10.2012.

Gabinohome 2012. Taloja ja huoneistoja vuokrattavana Lima. Luettavissa:
<http://peru.gabinohome.com/fi/vuokrattavana/lima>. Luettu: 19.11.2012.

Gauldie, R. 2009. Globetrotter Travel Guide Peru. 2. painos. New Holland Publishers (UK) Ltd.

Global Express Tours 2012. Colca Canyon. Luettavissa:
<http://www.globalexpresstours.com/english/country-peru/adventure-sports-peru/kayak-in-the-colca-canyon.html>. Luettu: 31.10.2012.

Global volunteer 2007. Volunteer in Peru. Luettavissa:
http://www.globalvolunteers.org/1main/peru/volunteer_in_peru.htm. Luettu: 30.9.2012.

Go2Peru 2000. Trujillo Travel Guide. Luettavissa:
http://www.go2peru.travel/trujillo_travel_guide.htm. Luettu: 31.10.2012.

Happy cow 2012. Healthy eating guide. Luettavissa:
http://www.happycow.net/south_america/peru/lima/. Luettu: 15.9.2012.

Huacachina 2012. Introduction to Huacachina. Luettavissa:
<http://www.huacachina.com/en/intro.htm>. Luettu: 12.11.2012.

Hub pages 2012. Coca tea. Luettavissa: <http://renchin.hubpages.com/hub/Coca-Tea--Mate-de-Coca>. Luettu: 13.9.2012.

If 2012. Matkavakuutus. Luettavissa:
<http://www.if.fi/web/fi/henkiloasiakkaat/vakuutuksemme/matkavakuutus/pages/esittely.aspx>. Luettu: 18.6.2012.

Inkatour 2012. Ollanta Humala. Luettavissa:
<http://www.perou.org/presidents/index.php?lg=en&id=57>. Luettu: 14.11.2012.

Internet world stats 2012. South America. Luettavissa:

<http://www.internetworldstats.com/south.htm>. Luettu: 5.10.2012.

Iquitos news 2006. All around Iquitos. Luettavissa:

<http://www.iquitosnews.com/page09a.html>. Luettu: 31.10.2012.

Iquitostravel 2012. Amazon river. Luettavissa: <http://iquitostravel.com/pictures/>. Luettu: 31.10.2012.

Jenkins, D. 2009. The Rough Guide to Peru. 7 painos. Rough Guides Limited.

Julius tours 2009. Peru land of incas. Luettavissa:

<http://www.juliustours.com/paquetes/peruincaicoE.html>. Luettu: 9.11.2012.

Lake Titicaca 2008. Lake Titicaca. Luettavissa: <http://www.laketiticaca.org/>. Luettu: 31.10.2012.

Lap 2007. Aeropuerto internacional Jorge Chavez. Luettavissa:

http://www.lap.com.pe/lap_portal/ingles/acercalap.html. Luettu: 29.9.2012.

Latino Travel 2012. Package Tours. Luettavissa:

<http://www.latinotravel.com.pe/paquetes/chiclayoi.htm>. Luettu: 14.11.2012.

Lima easy 2012a. Feasts and festivals in Lima. Luettavissa:

http://www.limaeasy.com/lima_info/feasts_festivals_lima_peru.php. Luettu: 30.10.2012.

Lima easy 2012b. The cultural experience.. Luettavissa:

http://www.limaeasy.com/culture/cultural_experience_lima.php. Luettu: 30.10.2012.

Living in Peru 2012. Art, Culture, lifestyle, traffic. Luettavissa:

<http://archive.livinginperu.com/features-374-art-culture-lifestyle-traffic-marmalade-taste-lime.com>. Luettu: 14.10.2012.

Lonely Planet 2012a. Money and costs. Luettavissa:

<http://www.lonelyplanet.com/peru/practical-information/money-costs>. Luettu: 16.10.2012.

Lonely Planet 2012b. Introducing Iquitos. Luettavissa:

<http://www.lonelyplanet.com/peru/amazon-basin/iquitos>. Luettu: 31.10.2012.

Lonely Planet 2012c. Introducing Huacachina. Luettavissa:

<http://www.lonelyplanet.com/peru/south-coast/huacachina>. Luettu: 12.11.2012.

Lonely Planet 2012d. Peru History. Luettavissa:

<http://www.lonelyplanet.com/peru/history>. Luettu: 20.11.2012.

Maailmalle 2008a. Yleistä matkustamisesta. Luettavissa:

<http://www.maailmalle.fi/fi/matkat/matkustusvinkkejä/yleistamatkustamisesta>. Luettu: 9.9.2012.

Maps of World 2012. Peru flag. Luettavissa:

<http://www.mapsofworld.com/flags/peru-flag.html>. Luettu: 9.11.2012.

Mirabus 2010. Mirabus. Luettavissa: <http://www.mirabusperu.com/>. Luettu: 4.9.2012.

Moon Travel guides 2012a. Trujillo. Luettavissa:

<http://www.moon.com/destinations/peru/trujillo-and-the-north-coast/trujillo>. Luettu: 31.10.2012.

Moon Travel guides 2012b. Mancora. Luettavissa:

<http://www.moon.com/destinations/peru/trujillo-and-the-north-coast/the-northern-beaches/mancora>. Luettu: 31.10.2012.

Muunnin 2012. Valuuttalaskuri. Luettavissa: <http://muunnin.com/valuuttalaskuri/>.

Luettu: 16.10.2012.

Nazca Peru 2012. Nazca Lines. Luettavissa: <http://www.nazcaperu.com/nazca-lines/>.
Luettu: 12.11.2012.

Numbeo 2012. Taxi fares in Lima Peru. Luettavissa: http://www.numbeo.com/taxi-fare/city_result.jsp?country=Peru&city=Lima. Luettu: 16.10.2012.

Oneclickfun 2012. Sacred Valley. Luettavissa:
<http://oneclickfun.blogspot.fi/2011/11/sacred-valley-amazing-place-south.html>. Luettu: 12.11.2012.

Palin, M. 2010. Footprint Peru, Bolivia and Ecuador. 3. painos. Footprint Handbooks Ltd.

Pearson education 2012. Peru. Luettavissa:
<http://www.infoplease.com/ipa/A0107883.html>. Luettu: 20.11.2012.

Peru 2011. Peru: pieni matkaopas Peruun. Luettavissa: <http://www.peru.fi/faktat-historia/>. Luettu: 5.6.2012.

Peru Embassy 2010a. Embajada del Peru. Luettavissa:
<http://www.peruembassy.fi/suomi/peruconsular.html>. Luettu: 7.5.2012.

Peru Embassy 2010b. Peru sanan alkuperä. Luettavissa:
<http://www.peruembassy.fi/suomi/perunuestrahistoria.html>. Luettu: 20.6.2012.

Peru Embassy 2012. Virallinen viisumi vaihto-oppilaalle. Luettavissa:
<http://www.peruembassy.fi/documents/Virallinen%20viisumi%20vaihtooppilaille.pdf>.
. Luettu: 18.11.2012.

Peru Tours 2012. Lake Titicaca. Luettavissa: <http://www.nestitor.com/lake-titicaca-tour-peru.html>. Luettu 31.10.2012.

Peru opas 2008. Peru opas. Luettavissa:

www.sci.utu.fi/tdk/opiskelu/kv/northsouthsouth/Peru_opas.doc. Luettu: 7.5.2012.

Perurail 2012. Sacred Valley. Luettavissa:

http://www.perurail.com/en/tourist_destinies.php?id=3. Luettu: 12.11.2012.

PeruTravels 2010a. Ica. Luettavissa: <http://www.perutravels.net/peru-travel-guide/ica-main.htm>. Luettu: 12.11.2012.

PeruTravels 2010b. Lord of the Earthquakes – Festivals in Peru. Luettavissa:

<http://www.perutravels.net/peru-travel-guide/art-festivals-lord-earthquakes.htm>. Luettu: 16.11.2012.

Poliklinikka 2012. Poliklinikka. Luettavissa:

<http://www.poliklinikka.fi/?page=1497210&id=2389898>. Luettu: 8.9.2012.

Prom Peru 2012. iperú tourist information and assistance. Luettavissa:

<http://www.peru.travel/en/iperu-offices-of-tourist-information-and-assistance-ip4-2-home>. Luettu: 16.11.2012.

Puno 2012. Tourism, Travel, & Information Guide to the City, Region, & Province of Puno, Peru. Luettavissa: <http://www.puno.com/>. Luettu 31.10.2012.

Rantapallo 2012. Machu Picchu. Luettavissa: <http://www.rantapallo.fi/peru/machu-picchu/>. Luettu: 12.11.2012.

Rokote 2012a. Matkailijan rokoteopas. Luettavissa:

<http://rokote.fi/Countries/952/Peru.aspx> . Luettu: 23.6.2012.

Rokote 2012b. Malaria. Luettavissa: <http://rokote.fi/Matkailijan-rokoteopas/Matkailijan-tauteja/552/Malaria.aspx>.

Luettu: 23.6.2012.

Sacred destinations 2012. Machu Picchu. Luettavissa: <http://www.sacred-destinations.com/peru/machu-picchu>. Luettu: 16.10.2012.

Skytrax 2012. Jorge Chavez International Airport. Luettavissa: http://www.worldairportawards.com/awards_2012/bestairport_samerica.htm. Luettu: 12.11.2012.

Struxtravel 2012. Peru-map. Luettavissa: <http://struxtravel.com/2012/06/11/8-interesting-facts-about-peru/peru-map/>. Luettu: 16.10.2012.

Suomen suurlähetystö, Lima 2012a. Peru: matkustustiedote. Luettavissa: <http://www.finlandia.org.pe/public/default.aspx?contentid=66386&nodeid=38044&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 4.6.2012.

Suomen suurlähetystö, Lima 2012b. Yhteystiedot: Suomen suurlähetystö, Lima. Luettavissa: <http://www.finlandia.org.pe/public/default.aspx?nodeid=38099&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 12.11.2012.

Telefonica 2012. Peru. Luettavissa: http://www.telefonica.com/en/shareholders_investors/html/informaciongrupo/peru.shtml. Luettu: 17.9.2012.

Telesial 2012. Product. Luettavissa: http://www.telesial.com/view_product.php?ID=LSIM-PE01. Luettu: 17.10.2012.

Terveyskirjasto 2012. Malarian ehkäisy. Luettavissa: http://www.terveyskirjasto.fi/terveyskirjasto/ktl.mat?p_artikkeli=mat00031. Luettu: 15.6.2012.

The Inca Trail 2012. Inca Trail and Machu Picchu. Luettavissa: <http://www.raingod.com/angus/Gallery/Photos/SouthAmerica/Peru/IncaTrail/index.html>. Luettu: 12.11.2012.

The Machu Picchu Gateway 2012a. Machu Picchu Travel information. Luettavissa:
http://www.machupicchu.org/machu_picchu_travel_tourist_information.htm. Luettu:
12.11.2012.

The Machu Picchu Gateway 2012b. Best of Machu Picchu. Luettavissa:
http://www.machupicchu.org/best_of_machu_picchu.htm. Luettu: 12.11.2012.

The Machu Picchu Gateway 2012c. Sacred Valley Peru. Luettavissa:
http://www.machupicchu.org/sacred_valley_peru.htm. Luettu: 12.11.2012.

The Peru guide 2010a. Restaurants. Luettavissa:
<http://www.theperuguide.com/lima/restaurants.html>. Luettu: 8.6.2012.

The Peru guide 2010b. Bars. Luettavissa:
<http://www.theperuguide.com/lima/bars.html>. Luettu: 8.6.2012.

The Peru guide 2010c. The Intihuatana at Machu Picchu. Luettavissa:
http://www.theperuguide.com/machu_picchu/architecture_of_machu_picchu/intihuatana.html. Luettu: 12.11.2012.

The Peru guide 2010d. The Mausoleum at Machu Picchu. Luettavissa:
http://www.theperuguide.com/machu_picchu/architecture_of_machu_picchu/mausoleum.html. Luettu: 12.11.2012.

The Peru guide 2010e. The Temple of Three Windows at Machu Picchu. Luettavissa:
http://www.theperuguide.com/machu_picchu/architecture_of_machu_picchu/temple-of-three-windows.html. Luettu: 12.11.2012.

The Peru guide 2010f. Upper Cemetery and Ritual Rock at Machu Picchu. Luettavissa:
http://www.theperuguide.com/machu_picchu/architecture_of_machu_picchu/upper-cemetery-ritual-rock.html. Luettu: 12.11.2012.

The Peru guide 2010g. The Watch Tower at Machu Picchu. Luettavissa:
http://www.theperuguide.com/machu_picchu/architecture_of_machu_picchu/watch_tower.html. Luettu: 12.11.2012.

THL 2012. Matkailijan terveysesopas. Luettavissa:
http://www.ktl.fi/portal/suomi/julkaisut/oppaat_ja_kirjat/matkailijan_terveysopas.
Luettu: 16.10.2012.

Travel and Leisure 2012. Cooking classes in Peru. Luettavissa:
<http://www.travelandleisure.com/trips/cooking-classes-in-peru>. Luettu: 7.6.2012.

Travel guide of Machu Picchu 2012. The Temple of the Three Windows. Luettavissa:
<http://www.enjoy-machu-picchu.org/architecture/three-windowed-temple.php>. Luettu: 12.11.2012.

Travel. State. Gov. 2012. Peru country specific information. Luettavissa:
http://travel.state.gov/travel/cis_pa_tw/cis/cis_998.html#victim. Luettu. 3.9.2012.

TravelSmart Ltd: World Guides 2012. Lima Maps and Orientation. Luettavissa:
http://www.lima.world-guides.com/lima_maps.html. Luettu: 6.12.2012.

Turismo Peru 2012. Iperú-Informacion y asistencia. Luettavissa:
http://turismoperu.info/0/modulos/JER/JER_Interna.aspx?ARE=0&PFL=0&JER=5. Luettu: 16.11.2012.

Ulkoasiainministeriö 2012a. Peru: matkustustiedote 1.10.2012. Luettavissa:
<http://www.formin.fi/public/default.aspx?contentid=66386&nodeid=34394&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 12.11.2012.

Ulkoasiainministeriö 2012b. Hyvä tietää. Luettavissa:
<http://www.formin.fi/public/default.aspx?nodeid=43867&contentlan=1&culture=fi-FI>. Luettu: 16.11.2012.

Unesco 2012. Lake Titicaca. Luettavissa:

<http://whc.unesco.org/en/tentativelists/5080/>. Luettu: 31.10.2012.

Viva travel guides 2012. Visas. Luettavissa: <http://www.vivatravelguides.com/south-america/peru/peru-overview/visas/>. Luettu: 9.6.2012.

Vertaa 2012. Lentoliput. Luettavissa: <http://www.vertaa.fi/lentoliput/info/>. Luettu: 5.6.2012.

World Cities 2012. Distance from Palpa to Lima. Luettavissa:

http://www.worldcities.us/distance_from_Palpa_to_Lima-PE/. Luettu: 12.11.2012.

World guides 2012. Iquitos Tourist Information and Tourism (Iquitos, Loreto, Peru).

Luettavissa: <http://www.iquitos.world-guides.com/>. Luettu: 31.10.2012.

World-Mysteries 2010. Mystic Places – Ollantaytambo. Luettavissa:

http://www.world-mysteries.com/mpl_8.htm. Luettu: 12.11.2012.

World travel guide 2012a. Getting around. Luettavissa:

<http://www.worldtravelguide.net/lima/getting-around>. Luettu: 15.6.2012.

World travel guide 2012b. Lima nightlife. Luettavissa:

<http://www.worldtravelguide.net/lima/nightlife>. Luettu: 15.6.2012.

Liite 2. Haastattelukysymykset

Ennen matkaa

1. Miksi valitsit Perun vaihtokohteeksesi?
2. Kuinka kauan olit Perussa vaihdossa? Mihin vuodenaikaan?
3. Mitä tiesit Perusta maana ennen lähtöä? Mistä löysit tietoa ja oliko se helposti saatavilla?
4. Mistä olisit halunnut enemmän tietoa ennen lähtöäsi?
5. Minkä koit hankalaksi ennen maahan lähtöä? (viisumi, asuminen jne.)

Paikan päällä

6. Koitko kulttuurishokin maahan saapuessa? Jos kyllä, minkälaisia oireita koit?
7. Kuinka kulttuurierot Suomeen näkyivät Perussa asuessasi?
8. Mitä keinoja käytit sopeutuaksesi uuteen kulttuuriin?
9. Mihin kulttuuriero-asioihin Peruun saapuvan tulisi varautua?
10. Pärjäsitkö englannilla Perussa? Puhutko espanjaa sujuvasti?
11. Puhuitko koulussa ja vapaa-ajalla espanjaa?
12. Aiheuttiko kielimuuri ongelmia? Millaisia?
13. Minkä kautta hoidit asunnon? Auttoiko kukaan esim. vastaanottava yliopisto?
14. Asuitko koulun asuntolassa vai vuokrasitko yksityiseltä? Paljon maksoit vuokraa kuukaudessa?
15. Millaista oli opiskella Perussa? Kuinka opiskelu erosi Suomeen?
16. Minkälaisia kursseja otit vastaanottavassa yliopistossa? Olivatko kurssit mielestäsi hyödyllisiä ja kiinnostavia?
17. Oliko koulussasi jotain järjestötoimintaa koulun jälkeen? Minkälaista? Osallistuitko?
18. Kuinka liikut Perussa ollessasi? (Taksilla, bussilla jne.)
19. Millainen oli mielestäsi Perun turvallisuustilanne? Vaikuttiko se elämääsi esim. liikkumiseen?

Matkustelu Perussa

20. Matkustelitko Perussa? Missä?
21. Mikä on Perussa mielestäsi matkakohde, jonne matkustajien tulisi mennä?

Miksi?

22. Saiko eri matkakohteista hyvin tietoa? Mistä hankit tiedon matkakohteista Perussa?

Paluu Suomeen

23. Koitko niin sanotun paluushokin palatessasi Suomeen? Minkälaisia oireita koit?
24. Oliko paluu kotimaahan vaikeaa? Mitkä asiat vaikuttivat siihen että sopeuduit paluuseen?
25. Oliko jotain minkä olisit voinut järjestellä paremmin ennen paluutasi Suomeen? Mitä?
26. Suositteletko Perua vaihto-opiskelumaana? Miksi?